

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล
ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

อภิชาติ ศรีหนูสุด

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

2557

**COMMUNITY PARTICIPATION IN CONSERVATION
OF MANGROVE FORESTS RUSAMILAE**

APICHART SRINOOSUD

**An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for the Master of Art Field in Social Sciences for
Development Graduate School
Graduate School
Yala Rajabhat University**

2014

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ (ภาษาไทย)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน
รุสะมิแล ตำบลรุสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ (ภาษาอังกฤษ)

The Community participation in Conservation of
mangrove Forest in Rusamilae Tambol Rusameclair,
Muang district, Pattani province.

ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

อภิชาติ ศรีหนูสุด

สาขาวิชา

สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ โยธาทิพย์)

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธาน

(ดร.ตายูติน อูสมาน)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรูณี แก้วเอียน)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ โยธาทิพย์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรูณี แก้วเอียน)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อนุมัติให้นับการค้นคว้า
อิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา

.....คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุพร สุนทรนนท์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

“ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา”

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล
ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ อภิชาติ ศรีหนูสุด
ชื่อปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
ปีการศึกษา 2557

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ โยธาทิพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุณี แก้วเอียน อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี (2) เพื่อเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อาศัยพื้นที่ป่าชายเลนในตำบล รูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน 331 คนส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การทดสอบค่าทีและการทดสอบค่าเอฟ รวมทั้งค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการค้นคว้าอิสระ พบว่า

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแลก็พบว่าประชาชนที่มีเพศ อายุ และรายได้แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนไม่แตกต่างกัน แต่ระดับการศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

อนุรักษ์ป่าชายเลน ควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่างๆเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีนามติของชุมชนเข้ามาร่วมจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเองในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อให้ชุมชนรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรของตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

Abstract

Independent study Title	The Community participation in Conservation of mangrove Forest in Rusamilae Tambol Rusameelair, Muang district, Pattani province.
Researcher	Apichart Srinusud
Degree Sought	Master of Arts
Major	Social Science for the Development
Academic Year	2014

Independent study Advisors

1. Assistant Professor Dr.Sombat Yothathip	Committee Chairperson
2. Assistant Professor Dr.Jarunee Kao-Ian	Committee

The objectives of this research were aimed to study as follows: (1) examining the extent of the public participation in the mangrove forest preservation of Tambol Rusameelair, Muang district, Pattani province, (2) making a comparison of an individual characteristics in the public participation in the mangrove forest preservation of Tambol Rusameelair, Muang district, Pattani province, and (3) exploring the relationship among the surrounding factors versus the extent of the public participation in the mangrove forest preservation of the areas in Tambol Rusameelair, Muang district, Pattani province. A number of 331 residents living in the mangrove forest areas of Tambol Rusameelair, Muang district, Pattani province were the sample group in the study. A questionnaire was a tool to conduct this research. The statistics used to analyze the data included the percentage, average and standard deviation. In addition, the T-test analysis, F-test analysis and the Pearson's multi disciplinary relationship were employed.

The study revealed that the extent of the public participation in the mangrove forest preservation of Tambol Rusameelair, Muang district, Pattani province was moderate in all aspects. Therefore, when a comparison of an individual characteristics in the public participation in the mangrove forest preservation of Tambol Rusameelair, Muang district, Pattani province was made regarding to the different sex, ages and incomes, no indication of the difference was found in respect of the extent of the public participation in the mangrove forest preservation of Tambol

Rusameelair, Muang district, Pattani province. However, the educational background was found to be 0.5 significantly and statistically different. Moreover, the surrounding factors in respect of being informed of the current affairs and a concern about the unrest in the three southern bordered provinces had a relationship with the public participation in the mangrove forest preservation. To encourage the public participation in the mangrove forest preservation, the researcher recommends that the public relation on the activities campaigning for the mangrove forest preservation be organized continually and the relevant agencies adopt the public resolution to jointly manage the local natural resources suitable to the community so that the community could be able to raise an awareness on the natural resource preservation and a sentiment of the homeland loving. Thus, the sustainable development proves successful in the foreseeable future.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระ เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล สำเร็จด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ โยธาทิพย์ ได้ให้คำแนะนำ ชี้แนะ ประเด็นที่เป็นประโยชน์ตลอดถึงแก้ไขข้อบกพร่องจนแล้วเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี อีกหนึ่ง ท่านคือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จรรณี เก้าเอี้ยน ซึ่งเป็นที่ปรึกษาอีกสองท่านที่เสียสละเวลาให้ คำปรึกษาและช่วยเหลือให้ข้อคิดแง่มุมต่างๆ ทำให้ผู้วิจัยมีความรู้มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยซาบซึ้งในความ กรุณาเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

การจัดทำการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ ไม่สามารถเสร็จได้ด้วยดีหากไม่ได้รับความ ช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงานและเพื่อนรุ่นทุกท่าน ตลอดถึงประชาชนในตำบลรูสะมิแลทุกๆ ท่านที่ ได้กรุณาตอบแบบสอบถาม ทำให้การค้นคว้าอิสระฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบระลึกถึงพระคุณอันยิ่งใหญ่ของคุณพ่อ คุณแม่ คุณครูและอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้ได้มีความรู้ และได้ต่อยอดความรู้เหล่านั้นให้สูงยิ่งขึ้นไปช่วยเป็น แรงผลักดันเป็นกำลังใจให้สามารถศึกษาได้ในปัจจุบัน เพื่อจะได้พัฒนาตนเอง ครอบครัวและสังคม ประเทศชาติต่อไป ส่งผลให้นำงานวิจัยครั้งนี้สู่ความสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

อภิชาติ ศรีหนูสุด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ.....	4
ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ.....	4
ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ.....	4
1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา.....	5
3. ขอบเขตด้านตัวแปร.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	7
1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	7
2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน.....	17
3. แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ.....	21
4. แนวคิดเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสาร.....	25
5. แนวคิดด้านสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้...	29
6. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลรูสะมิแล...	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
กรอบแนวคิดในการค้นคว้าอิสระ.....	39
สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ.....	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	42
1. ลักษณะเครื่องมือ.....	42
2. วิธีการสร้างเครื่องมือ.....	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
2. เกณฑ์การให้คะแนนและแปลผล.....	47
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อม.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน รัฐสวัสดิการ.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน.....	60
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
วัตถุประสงค์.....	66
สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ.....	66
วิธีการค้นคว้าอิสระ.....	66
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สรุปผลการค้นคว้าอิสระ.....	69
1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 (ต่อ)	
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนธรรมชาติและด้านการ รับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	69
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ ป่าชายเลนธรรมชาติ.....	70
4. ผลการเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน.....	71
อภิปรายผล.....	72
ข้อเสนอแนะ.....	75
1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้.....	75
2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป.....	76
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	83
ภาคผนวก ข ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ.....	88
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	92
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่น (Reliability).....	100
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ.....	102
ภาคผนวก ฉ รายชื่อหมู่บ้านที่ใช้ทดลองเครื่องมือ.....	105
ภาคผนวก ช รายชื่อหมู่บ้านที่ทำการค้นคว้าอิสระ.....	107
ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	109
ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ.....	111

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรภายในเขตตำบลรูสะมิแล.....	34
2	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้านที่ประชากรประกอบอาชีพประมงชายฝั่งในตำบลรูสะมิแล.....	42
3	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ.....	50
4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ.....	51
5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน..	51
6	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา.....	52
7	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความต้องการได้รับข้อมูลข่าวสาร.....	52
8	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน.....	52
9	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล.....	53
10	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้.....	54
11	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนโดยภาพรวม.....	55
12	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ ป่าชายเลนจำแนกรายด้าน.....	56
13	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนจำแนกรายด้าน	57
14	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน จำแนกรายด้าน.....	58
15	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินของผู้ตอบแบบสอบถามที่มี เพศต่างกัน.....	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินของผู้ตอบแบบสอบถามที่มี อายุต่างกัน.....	61
17	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน...	62
18	แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินของผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน.....	63
19	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนจำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	63
20	แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนจำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	64
21	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน.....	64

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวความคิดการค้นคว้าอิสระเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี.....	39

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี นับเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นโดยทั่วไป จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศอย่างมากมาย โดยเฉพาะป่าชายเลน เพราะป่าชายเลนมีความสำคัญและประโยชน์มากมายมหาศาล และยังเป็นแหล่งรวบรวมทั้งพืชและสัตว์ ไม่ว่าจะเป็นสัตว์น้ำ สัตว์ป่า สัตว์เลื้อยคลาน และนกนานาชนิด ซึ่งมีความสำคัญและประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ จึงมักจะถูกบุกรุกจากสถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม ตลอดจนประชาชนทั่วไปที่มักจะถือโอกาสเป็นแหล่งประกอบอาชีพทางการประมง ขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้รับผิดชอบในระดับพื้นที่อย่างแท้จริง จนกระทั่งทำให้ป่าชายเลนแหล่งน้ำธรรมชาติถูกทำลาย และเสื่อมสภาพลงอย่างรวดเร็ว การเสื่อมสภาพซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาของชุมชนอย่างรุนแรง (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2543: 57)

ป่าชายเลน ประกอบด้วยพืชต่างๆหลายชนิดส่วนใหญ่เป็นชนิดพืชไม่ผลัดใบซึ่งอยู่ในเขตร้อน หรือกึ่งเขตร้อน ขึ้นอยู่ตามชายฝั่งทะเลหรือตามปากน้ำที่มีน้ำทะเลท่วมถึง ในประเทศไทยมีป่าชายเลนขึ้นกระจายอยู่ทั่วไปตามแนวชายฝั่งกว่า 2,600 กิโลเมตรทั้งชายฝั่งทะเลอ่าวไทย และชายฝั่งทะเลอันดามัน ในทางนิเวศวิทยา ป่าชายเลนมีความสำคัญในฐานะที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและที่พักพิงของที่มีชีวิตหลากหลายชนิด ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่างๆ เกิดเป็นระบบนิเวศที่มีความหลากหลายในด้านสิ่งแวดล้อมป่าชายเลนมีความสำคัญในด้านการอนุรักษ์พื้นที่ชายฝั่งทะเล โดยเฉพาะการป้องกันพื้นที่ชายฝั่งทะเลจากคลื่นลมพายุที่แรงหรือการเกิดภัยพิบัติอย่างรุนแรง เช่น สึนามิ ป่าชายเลนสามารถทนต่อพลังงานของคลื่น ได้ดีมากเมื่อเทียบกับสิ่งก่อสร้างที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งได้รับความเสียหายเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่ป่าชายเลนได้รับความเสียหายเพียง 10 เปอร์เซ็นต์ และนอกจากนั้นป่าชายเลนยังช่วยในการป้องกันการกัดเซาะดิน ช่วยกรองมลพิษต่างๆ ที่เกิดจากแผ่นดินไม่ให้ลงสู่ทะเล และลดการเกิดสภาวะน้ำเสีย นอกจากนี้ป่าชายเลนยังมีความสำคัญในแง่ของแหล่งท่องเที่ยว นอกจากนี้ ป่าชายเลนยังมีประโยชน์ และมีความสำคัญในด้านอื่นๆ กล่าวคือ เป็นแหล่งสำหรับลดความรุนแรงของคลื่น ป้องกันการกัดกร่อนของดินชายฝั่งแล้วยังช่วยชลความเร็วของลมพายุลดลงก่อนขึ้นสู่ฝั่ง มิให้เกิดความเสียหายอย่างรุนแรงต่อที่อยู่อาศัย และพื้นที่ทำกินของชาวบ้าน ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ อยู่บริเวณใกล้เคียงช่วยเพิ่มพื้นที่ตามชายฝั่ง

เพราะระบบรากของป่าชายเลน จะช่วยในการทับถมของเลนโคลนทำให้เกิดดินเลนงอกใหม่อยู่เสมอช่วยกรองของเสียที่เกิดจากแหล่ง กำเนินบริเวณชายฝั่ง เช่น โรงงานอุตสาหกรรม ที่อยู่อาศัย การสร้างบ้านเรือน ที่พัก มิให้ไหลลงทะเลสร้างความเสียหายแก่สัตว์น้ำและระบบนิเวศชายฝั่งได้ (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2543: 57)

ในส่วนของพื้นที่ป่าชายเลนนั้นพบว่า พื้นที่ป่าชายเลนทั่วโลกทั้งหมดประมาณ 113,428,089 ไร่ ซึ่งขึ้นกระจกระบายอยู่ในเขตร้อน 3 เขตใหญ่ คือ เขตร้อนในแถบเอเชียมีพื้นที่ประมาณ 52,559,339 ไร่ หรือร้อยละ 46.4 ของพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมด ส่วนเขตร้อนในเขตอเมริกามีพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมดประมาณ 39,606,250 ไร่ หรือร้อยละ 34.9 ของพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมด ส่วนในพื้นที่เขตร้อนแอฟริกา มีพื้นที่ป่าชายเลนน้อยที่สุดประมาณ 21,262,500 ไร่ หรือร้อยละ 18.7 ของพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมด ตามลำดับ และประเทศที่มีป่าชายเลนมากที่สุดในเขตร้อนเอเชียและมากที่สุดของโลกด้วย คือ ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งมีพื้นที่ป่าชายเลนถึง 26,568,818 ไร่ สำหรับในเขตร้อนแถบอเมริกาประเทศที่มีพื้นที่ป่าชายเลนมากที่สุด และเป็นประเทศที่มีพื้นที่ป่าชายเลนมากเป็นที่สองของโลก รองจากประเทศอินโดนีเซีย ได้แก่ ประเทศบราซิล โดยมีพื้นที่ป่าชายเลนประมาณ 15,625,000 ไร่ ส่วนประเทศที่มีพื้นที่ป่าชายเลนมากที่สุดในเขตร้อนแอฟริกา คือ ประเทศไนจีเรียถึงมีพื้นที่ป่าชายเลน 6,062,500 ไร่

ประเทศไทย มีแนวชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 2,600 กิโลเมตร มีส่วนที่เป็นป่าชายเลนขึ้นอยู่ประมาณร้อยละ 36 ของความยาวชายฝั่งเท่านั้น ซึ่งเป็นป่าชายเลนที่สำรวจในปี 2504 ประมาณ 2,299,375 ไร่ แต่จากการสำรวจพื้นที่ป่าชายเลนของกรมป่าไม้ โดยใช้ภาพถ่ายดาวเทียม ในปี 2532 ปรากฏว่าพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมดเหลือประมาณ 1,128,494 ไร่ โดยส่วนใหญ่กระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆ ทางภาคใต้ฝั่งตะวันตก ประมาณ 888,564 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 78.74 ของพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมด รองลงไปอยู่ในเขตภาคตะวันออก ภาคใต้ฝั่งตะวันตก และภาคกลาง (หรือก้นอ่าวไทย) มีเนื้อที่ประมาณ 129,430 ไร่ 106,775 ไร่ และ 3,725 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 9.46 และร้อยละ 0.33 ของ พื้นที่ป่าชายเลนทั้งประเทศตามลำดับ (สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม, 2543: 57 – 59)

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดที่มีลักษณะแนวชายฝั่งที่ยาว และมีอ่าวปัตตานีที่เป็นอ่าวเปิดสู่ทะเลตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง และอำเภอยะหริ่งของจังหวัดปัตตานี พื้นที่อ่าวแนวชายฝั่งปัตตานีอยู่ทางตอนเหนือของจังหวัดปัตตานี ด้านเหนือของอ่าวแนวชายฝั่งจรดแหลมโพธิ์ซึ่งเป็นสันทรายที่ยื่นออกไปในทะเลในลักษณะจะงอย (split) มีความยาวประมาณ 16 กิโลเมตร ขนานไปกับแนวชายฝั่งแผ่นดินใหญ่ในแนวตะวันออก-ตะวันตก มีพื้นที่ทั้งหมด 76 ตารางกิโลเมตรและจัดเป็นอ่าวแนวชายฝั่งที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคใต้ตอนล่างฝั่งอ่าวไทย ฝั่งอ่าวด้านนอกมีลักษณะเป็นแนว

สันทรายที่ถูกพัดทับถมมาเป็นเวลานานจนกลายเป็นแหลมยาวโค้งโอบอ่าวไว้ เรียกว่า แหลมตาชี หรือตำบลแหลมโพธิ์ในปัจจุบัน อ่าวปัตตานีมีลักษณะเป็นอ่าวตื้นชายฝั่ง มีแม่น้ำและลำคลองไหลลงอ่าวที่สำคัญ 2 สาย คือ แม่น้ำปัตตานีซึ่งไหลลงสู่ปากอ่าวเขตอำเภอเมืองปัตตานี และคลองยามู (หรือแม่น้ำยะหิิง) มีระบบนิเวศแบบผสมผสานระหว่างน้ำจืดและน้ำเค็ม ก่อให้เกิดพื้นที่หาดเลน และป่าชายเลนขึ้น และป่าชายเลนนี้เอง ที่ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของกลไกที่สำคัญในการรักษาสมดุลในระบบนิเวศแนวชายฝั่ง เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำหลากหลายชนิดที่สมบูรณ์แห่งหนึ่งของภาคใต้

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ที่ประสบปัญหาลดลงของพื้นที่ป่าชายเลน ป่าชายเลนในท้องที่จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ทั้งหมด 20,024 ไร่ โดยที่อำเภอยะหิิง 7,837 ไร่ ในตำบลรูสะมิแล 900 กว่าไร่ จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์มาก และมีอัตราการเสื่อมสภาพสูง จากการทำประมงขนาดเล็ก (สนิท อักษรแก้ว และคณะ, 2544: 25) ซึ่งสาเหตุของการลดลงของพื้นที่ป่าชายเลน คือ การบุกรุกทำลายป่าชายเลนเพื่อใช้เป็นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเล เพราะราคาดี ส่วนสาเหตุที่พื้นที่เพาะเลี้ยงกุ้งส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ป่าชายเลนนั้น เนื่องจากมีอาหารตามธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์ จึงทำให้ผู้เลี้ยงกุ้งประหยัดอาหาร และร่นระยะเวลาการเลี้ยงได้มาก และมีสภาพแวดล้อมเหมาะสมที่สุด ซึ่งลูกกุ้งอาศัยอาหารที่เกิดจากป่าชายเลน อาศัยป่าชายเลนเป็นที่กำบังลมและแดด ป่าชายเลนยังมีส่วนทำให้ดินเลนที่เลี้ยงกุ้งไม่เกิดกรดเปรี้ยวจนสัตว์น้ำไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ และนอกจากนี้การขยายตัวของพื้นที่นาุ้งนั้น ยังส่งผลกระทบต่อทรัพยากรชายฝั่งบริเวณรอบอ่าวปัตตานี เนื่องจากการลดลงของพื้นที่ป่าชายเลนบางส่วนที่ถูกแปรสภาพเป็นนาุ้ง และการปล่อยน้ำทิ้งจากนาุ้งที่มีผลเสียต่อสภาพระบบนิเวศน์ของทรัพยากรชายฝั่งซึ่งจะมีผลให้สัตว์น้ำลดจำนวนลงไปด้วย พื้นที่นาุ้งทั่วประเทศเพิ่มขึ้นจาก 325,929 ไร่ในปี พ.ศ. 2530 เป็น 579,000 ไร่ ในปี พ.ศ. 2534 ในจังหวัดปัตตานี ธุรกิจการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วเช่นกัน พื้นที่การเลี้ยงกุ้งของจังหวัดได้เพิ่มจาก 1,758 ไร่ ในปี พ.ศ.2531 เป็น 4,954 ไร่ ในปี พ.ศ.2535 ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ พื้นที่นาุ้งในอำเภอยะหิิงและบริเวณรอบอ่าวปัตตานีมีอัตราการขยายตัวสูงสุด คือ เพิ่มจาก 67 ไร่เป็น 2,000 กว่าไร่

จากสาเหตุและความสำคัญของป่าชายเลนและปัญหาดังกล่าว ทำให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี เพื่อศึกษาถึงลักษณะการมีส่วนร่วมและปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อไปประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์ป่าชายเลน และทราบปัญหา อุปสรรค ต่าง ๆ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ในการศึกษาค้นคว้าอิสระสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาการแก้ไขปัญหาปรับปรุงส่งเสริม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ เพราะการรักษาป่าชายเลนที่

ดีที่สุดต้องนำประชาชนในพื้นที่ที่มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาและดูแล และเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผน การพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนดังกล่าว ให้คงอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ เพื่อจะได้อำนวยประโยชน์ให้แก่ประชาชนในพื้นที่ และนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาป่าชายเลนในพื้นที่อื่นๆ ในเขตจังหวัดปัตตานีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล และระดับของปัจจัยแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อม กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี

ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ

1. ทำให้ทราบลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดแผน นโยบายในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน
2. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างระหว่าง ลักษณะส่วนบุคคล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ
3. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลรูสะมิแล จังหวัดปัตตานี เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนประชาสัมพันธ์ของหมู่บ้าน

ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ

เพื่อให้การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตการค้นคว้าอิสระไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรสำหรับการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ประชากรที่อาศัยพื้นที่ป่าชายเลนในตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี ได้แก่ประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 1,915 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการค้นคว้าอิสระ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในหมู่ที่ 1, 2 และ 3 ได้กลุ่มตัวอย่าง 331 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

3.1 ตัวแปรต้นประกอบด้วย

3.1.1 ลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและระดับการศึกษา

3.1.2 ปัจจัยแวดล้อม ประกอบด้วยด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน และด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ประกอบด้วย 3 ด้านได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระดับการศึกษา

1. เพศ หมายถึง เพศของประชาชนในตำบลรูสะมิแล จังหวัดปัตตานีที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

2. อายุ หมายถึง อายุของประชาชนในตำบลรูสะมิแล จังหวัดปัตตานีที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนโดยนับอายุเต็มปฏิทินจนถึงปีที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุต่ำกว่า 30 ปี อายุระหว่าง 31 – 40 ปี และอายุมากกว่า 41 ปี ขึ้นไป

3. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครอบครัว หมายถึง จำนวนเงินที่สมาชิกในครัวเรือนได้รับจากการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลนรวมกันต่อเดือน ได้แก่ ไม่เกิน 2,000 บาท ตั้งแต่ 2,001 – 4,000 บาท ตั้งแต่ 4,001 – 6,000 บาท ตั้งแต่ 6,001 – 8,000 บาท ตั้งแต่ 8,001 ขึ้นไป

4. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุด และต่ำสุดที่ได้รับตามระบบการศึกษาปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ประกอบด้วย ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาหรือปวช. อนุปริญญาหรือปวส. ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรีและอื่นๆ โปรรคนะ

ปัจจัยแวดล้อม หมายถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ประกอบด้วย

1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง แหล่งข่าวสารของการรับข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน ในรูปเอกสารหรือคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ราชการหรือสื่อสารมวลชน ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุ วารสาร สิ่งพิมพ์ ไปสเตอร์ หอกระจายข่าว การประชุม อบรม หรือสื่อบุคคล

2. ด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนใต้ หมายถึง เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ สร้างความหวาดกลัวส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยในการเดินทาง และเป็นอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนของประชาชน

การมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ความร่วมมือและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ในการศึกษาปัญหาการวางแผนการปฏิบัติงาน และติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน

1. การมีส่วนร่วมในการริเริ่ม หมายถึง ร่วมเป็นผู้นำชาวบ้านหรือประชาชนต่อต้านหรือทำหน้าที่ต่อเจ้าหน้าที่ เพื่อต่อต้านผู้มีอิทธิพลหรือนายทุนที่บุกรุกทำลายป่าชายเลน รวมทั้งจัดตั้งกรรมการหมู่บ้านในการดูแลรักษาและป้องกันป่าชายเลน ที่จะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าชายเลนที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัย แหล่งอาหารที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ของประชาชน

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง ร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อดูแลรักษาป้องกันป่าชายเลนหรือร่วมกันวางแผนเพื่อปลูกป่าชายเลนทดแทนการนำมาใช้ประโยชน์ของประชาชน รวมทั้งวางกฎระเบียบ ข้อบังคับของหมู่บ้าน หรือตำบลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน

3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การร่วมติดตามและประเมินผลในการช่วยกันดูแลรักษาและป้องกันระบบนิเวศป่าชายเลน และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการติดตามและประเมินผล การอนุรักษ์ป่าชายเลน หมายถึง การดูแลรักษาป้องกันซ่อมแซม ปรับปรุงป่าชายเลน และการนำไม้จากป่าชายเลน ออกมาใช้ประโยชน์อย่างฉลาดและก่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

บทที่ 2

เอกสารและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าอิสระเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรัฐยะลา” ซึ่งผู้ศึกษา ได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และเอกสารจากวิชาการ ตำรา วารสาร บทความทางวิชาการ หนังสือพิมพ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำสำคัญของการค้นคว้าอิสระ คือ การมีส่วนร่วมของประชาชนเพื่อสรุปเนื้อหาและสาระสำคัญ ตามจุดมุ่งหมายของการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าอิสระ ซึ่งประกอบด้วยดังนี้

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน
3. แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสาร
5. แนวคิดด้านสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้
6. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลรัฐยะลา

งานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดในการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งมีแนวความคิดที่แตกต่างกันไป ผู้ค้นคว้าอิสระได้คัดเลือกแนวความคิดบางแนวคิดซึ่งคิดว่ามีประโยชน์ และสามารถเป็นแนวทางในการค้นคว้าอิสระ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการหรือแผนงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในอันที่จะช่วยให้โครงการหรือแผนงานเหล่านั้นประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ แต่เนื่องจากประชาชนต่างมีลักษณะทางด้านกายภาพและด้านสภาพแวดล้อมอื่นๆ ที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดทฤษฎีที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่แตกต่างกันออกไปตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชนต่างๆ เหล่านั้น ทฤษฎีที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา จึงมีเนื้อหาที่แตกต่างกัน ดังนี้ (อำนาจ อนันตชัย อ้างถึงใน จรูญพันธุ์ เชื้อววิทย์, 2545 : 16 – 19)

1.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน กล่าวถึง การใช้คำพูดหรือการเขียนเพื่อให้เกิด ความเชื่อถือและกระทำโดยใช้หลักพฤติกรรมของมนุษย์ การเกลี้ยกล่อมต้องอาศัยชนส่วนใหญ่ และใช้เวลานาน ในการเกลี้ยกล่อมต้องอาศัยพฤติกรรม สัญชาตญาณ การศึกษาอบรมและความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมรอบตัว การเกลี้ยกล่อมจะให้ผลดีต้องสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อมให้เข้าใจแจ่มแจ้ง ให้เกิดศรัทธาตรงกับความต้องการของผู้ถูกเกลี้ยกล่อม เป็นเรื่องที่มีคุณค่าเหมาะกับบุคคล เวลา สถานที่ ซึ่งผู้เกลี้ยกล่อมต้องวิเคราะห์ว่าผู้ฟังจะปฏิบัติฝ่าฝืนอุปสรรคไปได้หรือไม่ และผลในการเกลี้ยกล่อมเป็นอย่างไร โดยยึดหลักของความต้องการของคนอีกด้วย

ทฤษฎีการสร้างผู้นำ ทฤษฎีนี้กล่าวถึง การจูงใจให้คนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ชนหมู่มากจำเป็นที่จะต้องมีส่วนที่มีความสามารถในการตัดสินใจ รู้จักประนีประนอม รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และอดทนต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ ผู้นำช่วยให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานกันอย่างมีขวัญและกำลังใจ ทำให้หมู่มากเข้ามาร่วมคิด ร่วมทำกิจกรรมต่างๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ การสร้างผู้นำจึงเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างหนึ่ง เพราะผู้นำที่ดีสามารถจูงใจให้คนคล้อยตาม และเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือด้วยดี

ทฤษฎีแรงจูงใจ มาสโลว์ ได้อธิบายว่า การที่จะจูงใจคนนั้น จะต้องรู้ความต้องการตามลำดับขั้นของคนและปฏิบัติการเพื่อสนองตอบความต้องการเหล่านั้น มาสโลว์ แบ่งลำดับความต้องการของคนออกเป็น 5 ระดับ โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้ (จำนง ไพโรจน์ อ้างถึงใน สิทธิโชค พุฒเย็น, 2548 : 17-18)

1. ความต้องการทางร่างกาย หรือทางสรีรวิทยา
2. ความต้องการความปลอดภัย
3. ความต้องการทางสังคม
4. ความต้องการเกียรติยศหรือชื่อเสียงและการยกย่อง
5. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในตนเอง หรือแสดงความสามารถให้ประจักษ์ในตนเอง

ลำดับความต้องการทั้ง 5 ขั้น สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. ความต้องการทางสรีรวิทยา เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เป็นความต้องการที่เกี่ยวกับปัจจัยในการดำรงชีวิต เช่น อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ
2. ความต้องการความมั่นคงและปลอดภัยเมื่อความต้องการทางร่างกายได้รับการบำบัดแล้ว ความต้องการของคนไม่ได้หยุดอยู่เพียงเท่านั้น ความต้องการมีสุขภาพดี ความปลอดภัย

จากอันตราย ตลอดจนความมั่นคงในอาชีพ การงาน เป็นจุดสูงสุดของความปรารถนาอย่างหนึ่งของ
 คนเรา เป็นความต้องการที่มีความต่อเนื่องจากความต้องการทางร่างกาย คนเราย่อมมีความต้องการ
 ตรงกัน ในเรื่องนี้เสมอ โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

3. ความต้องการทางสังคม คือ ความต้องการที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น รวมทั้งมี
 สถานภาพทางสังคมสูงขึ้น นอกจากนี้ยังต้องการความรัก ความเอาใจใส่จากคนรอบข้างด้วย บุคคล
 จึงมีพฤติกรรมต่างๆ เพื่อเรียกร้องความต้องการทางสังคม รวมทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมกับการกิจกรรม
 ต่างๆ ทางสังคม เพื่อจะได้เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลอื่นเพิ่มขึ้น เป็นต้น

4. ความต้องการมีเกียรติ ชื่อเสียง และการยกย่องนับถือ เป็นความต้องการที่
 จะทำให้คนอื่นยอมรับว่าเป็นคนสำคัญ มีชื่อเสียง มีเกียรติเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปทั้งใกล้และไกล จึง
 เป็นแรงกระตุ้นให้คนเข้าไปมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นของส่วนรวมด้วยความตั้งใจ อุทิศทั้ง
 แรงกาย แรงใจและทรัพย์สินเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ และตนจะได้รับการยกย่องนับถือ จาก
 บุคคลอื่น จากผลสำเร็จของงานนั้นๆ เป็นต้น

5. ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในตนเอง เป็นความต้องการขั้น
 สูงสุด ของมนุษย์ ซึ่งจะเกิดเมื่อความต้องการขั้นต่ำได้รับการตอบสนองเป็นที่พอใจแล้ว

จากทฤษฎีดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า การเกลี้ยกล่อมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การ
 มีส่วนร่วมของประชาชนได้ โดยเฉพาะถ้าการเกลี้ยกล่อมนั้นตรงกับความต้องการขั้นพื้นฐานของ
 มนุษย์แล้วย่อมที่จะส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมได้ในที่สุด

1.2 ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (The Theory of Action)

ได้ศึกษาเรื่องการกระทำของมนุษย์ (Human Action) โดยให้คำจำกัดความการ
 กระทำว่าเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งที่เป็นแบบเปิดเผย ลึกลับ ซึ่งบุคคลผู้ทำกำหนดให้มีความ
 หมายเป็นส่วนตัว ตามความคิดของ Max Weber ความเข้าใจในระบบความหมายเกิดขึ้นได้
 2 ประการ (Weber, 1968 อ้างถึงใน โสภณ คล้าชื่น, 2542: 8 - 9) คือ

1. ความหมายส่วนตัว จากบุคคลหนึ่ง สามารถเข้าใจได้จากการสังเกตโดยตรง
2. มีการเข้าใจสิ่งเร้า และสามารถแสดงความรู้สึกออกมาด้วยตัวเราเองในการ
 ใช้เหตุใช้ผลซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของผู้นำ หรือถ้าการกระทำของบุคคลไม่มีเหตุผล และไม่อาจจะ
 ไม่เข้าใจส่วนประกอบของอารมณ์ที่มี การกระทำเกิดขึ้นโดยอาศัยการเข้าไปมีส่วนร่วมที่มี
 ความเห็นอก เห็นใจ ต่อมนุษย์ ผู้สังเกตไม่จำเป็นต้องมีส่วนได้กับแนวทฤษฎีหรืออุดมการณ์อัน
 ขึ้นสูงสุด หรือค่านิยมของผู้นำ แต่โดยสติปัญญาแล้ว เราเข้าใจสถานการณ์และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องได้

อีกนัยหนึ่ง การกระทำบางอย่างอาจเกิดขึ้นจากการกระตุ้น การเข้าใจแรงกระตุ้นสามารถถือได้ว่าเป็นการอธิบายเวลาที่แท้จริงของการกระทำ เพราะแรงกระตุ้นนั้นจะมีส่วนอยู่ในส่วนลึกของจิตใจของผู้กระทำ และสำหรับผู้สังเกตนั้น แรงกระตุ้นเป็นพื้นฐานที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาพฤติกรรม Weber ได้แบ่งการกระทำทางสังคมเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การกระทำที่มีเหตุผล (Rational) เป็นการกระทำที่เหมาะสมในอันที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ที่เลือกไว้อย่างมีเหตุผล การกระทำดังกล่าวมุ่งไปในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

2. การกระทำที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม (Value) เป็นการกระทำที่เหมาะสมเช่นกัน เพื่อจะทำให้ค่านิยมสูงสุดในชีวิตมีความสมบูรณ์พร้อม การกระทำเช่นนี้มุ่งไปในด้านจริยธรรม ศาสนา และศีลธรรมอย่างอื่นเพื่อการดำรงไว้ซึ่งการเป็นระเบียบในชีวิตทางสังคม

3. การกระทำตามประเพณี (Traditional) เป็นการกระทำที่เปลี่ยนแปลงโดยยึดเอาแบบอย่างที่ทำกันมาตั้งแต่อดีตเป็นหลัก ในพฤติกรรมการกระทำตามประเพณี ไม่คำนึงถึงเหตุผล

4. การกระทำที่แฝงตัวด้วยความเสนาหยา (Affective) เป็นการกระทำที่คำนึงถึงอารมณ์และความผูกพันทางจิต ระหว่างผู้กระทำกับวัตถุที่เป็นจุดหมายของการกระทำเช่นนี้ก็ไม่คำนึงถึงเหตุผลอย่างอื่นใดทั้งสิ้น นอกจากเรื่องส่วนตัว

ดังนั้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำทางสังคม เป็นเรื่องของกาเกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มตน หรือความต้องการเป็นระเบียบในชีวิตทางสังคม

การสร้างทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Theory of Social Action) เขาได้พยายามอธิบายถึงการกระทำของมนุษย์ (Action of Human) ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมต่อไป (A General Theory of Action) กล่าวถึงการกระทำใด ๆ ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับ (Parsons, 1951 อ้างถึงใน โสภณ คล้าชื่น, 2542: 10 - 11)

1. บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality)
2. วัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ และวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิดและความเชื่อ (Ideas of Beliefs) ความสนใจ (Primary of interest) และระบบค่านิยมของบุคคล (System of value Orientation)

จากทฤษฎีดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า การเร้าให้เกิดกิจกรรมทางสังคม เพื่อให้คนในสังคมเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม โดยต้องมีความเข้าใจในวิถีชีวิต ค่านิยม จารีตประเพณี

ทัศนคติของมนุษย์ การพัฒนาโดยการใช้สิ่งเร้าที่เหมาะสมนำไปสู่การเป็นสมาชิกในชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ

ทฤษฎีการติดต่อสื่อสาร (Communication Theory) ได้ระบุความสัมพันธ์ระหว่างการรับของใหม่นั้นขึ้นอยู่กับ การติดต่อสื่อสารไว้ว่าการที่บุคคลจะมีการรับของใหม่นั้น ขึ้นอยู่กับการติดต่อสื่อสาร ซึ่งได้แก่ ช่องทางการสื่อสารและปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว (Roger, 1973 อ้างถึงใน โสภณ คล้าชื่น, 2542: 11) ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว ซึ่งได้แก่ อายุของบุคคล สถานภาพทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่งรวมถึงรายได้ ขนาดที่ดิน และความสามารถเฉพาะอย่างซึ่งรวมถึงระดับการศึกษา

2. ช่องทางการสื่อสาร หรือความรู้ หรือกระบวนการติดต่อสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วย ผู้ส่งสาร หรือแหล่งกำเนิดสาร ช่องทางการสื่อสาร และผู้รับสาร ส่วนช่องทางการสื่อสารซึ่งเป็นวิธีการของผู้ที่ส่งสารส่งสารไปยังผู้รับ ซึ่งแยกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

2.1 ช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass media channel) เป็นวิธีทางในการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร หรือสิ่งตีพิมพ์ และอื่นๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น

2.2 ช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal channel) เป็นการติดต่อระหว่างบุคคล เพื่อถ่ายทอดข่าวสาร ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร

Roger ยังได้กล่าวอีกว่า สื่อสารมวลชนมีความสำคัญในการเพิ่มความรู้ การแพร่กระจายข่าวสารรวมทั้งสามารถในการปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้ และสื่อบุคคลมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้มากกว่า

จึงสรุปได้ว่า กระบวนการติดต่อสื่อสารนั้นมีอิทธิพลต่อการเพิ่มความรู้ โดยสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคคลได้ โดยยอมส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น สร้างความตระหนักให้แก่บุคคลมากขึ้นซึ่งจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนมากขึ้น

ทฤษฎีการสร้างสภาวะผู้นำของฟิเดเลอร์ (Fiedler,s Contingency Theory) ไว้ว่าการเป็นผู้นำเป็นการใช้อำนาจกระตุ้นสมาชิกภายใต้สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งนั้น ซึ่งไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์อย่างใดก็ตามจะมีความแปรผันไปได้หลายด้าน แบบของการนำหรือพฤติกรรมอย่างใดก็ตามควรใช้ได้ผลในสถานการณ์หนึ่งเท่านั้น ไม่น่าจะใช้ได้กับทุกสถานการณ์ ข้อตกลงเบื้องต้นของทฤษฎีนี้ คือ การที่ผู้นำจะสามารถนำกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ขึ้นกับปัจจัยสองประการ คือ บุคลิกภาพหรือลักษณะผู้นำ และสถานการณ์ที่เอื้อหรือไม่เอื้อต่อผู้นำ

สนธยา พลศรี (2545 : 157) ทฤษฎีการสร้างภาวะผู้นำ กล่าวถึง การสร้างผู้นำ ซึ่งเป็นการจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมคิด ปรีกษา แก้ปัญหาทำงานและติดตามผลงานก่อให้เกิด ความร่วมมือร่วมใจจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในการทำงาน มีมนุษยสัมพันธ์ ร่วมมือประสานงานกันใกล้ชิด ทำให้งานมีคุณภาพมีความคิดริเริ่มและร่วมรับผิดชอบ

จึงสรุปได้ว่า ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ มาใช้ในการพัฒนานั้น การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นจำเป็นต้องวิเคราะห์ว่ากลุ่มเป้าหมายมีความต้องการในระดับใดบ้าง และพยายามจูงใจให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วยการตอบสนองความต้องการนั้นๆ เช่น ถ้าประชาชนกลุ่มที่ยากจนมีความขาดแคลนปัจจัย 4 จำเป็นต้องให้การช่วยเหลือสงเคราะห์ในสิ่งที่ขาดแคลน แต่ถ้าเป็นประชาชนกลุ่มที่มีความมั่นคงในอาชีพและรายได้จะมีความต้องการให้ผู้อื่นรักชอบและยอมรับในการเป็นสมาชิกของตน ดังนั้น การพัฒนาการมีส่วนร่วม จึงควรสนับสนุนให้บุคคลดังกล่าวมาเป็นแกนนำของชุมชนในการให้การช่วยเหลือผู้อื่นในชุมชนของตนเอง

1.3 ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชน ได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ ดังต่อไปนี้

วิลเลียม ดับบลิว รีคเดอร์ (William W. Reeder, 1974:39) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมในการปะทะสังสรรค์ทางสังคมซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

วิลเลียม เออร์วิน (William Erwin, 1976:138) ได้ให้แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ว่า หมายถึง กระบวนการที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความชำนาญของประชาชนแก้ไขปัญหา ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

แอนดรู เพียร์ส และมาเทียส สไตเฟล (Andrew Pearse and Mathias Stiefel, 1979: 4 - 8) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่มีกลุ่มของประชาชนหรือกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นผู้ยุ่งนอก ได้เพิ่มความสามารถในการควบคุมทรัพยากรและสถาบันต่าง ๆ ตามสถานะสังคมที่เป็นอยู่

วิลเลียม คูซชิน (William Cousin .1980: 16) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางสังคมด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and Emotional Involvement) ของบุคคลหนึ่ง

ในสถานการณ์กลุ่ม (Group Situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้กระทำการให้ (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าวด้วย อาจสรุปได้ว่าเป็นการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement) ซึ่งมีใช่เป็นเพียงแต่การเป็นส่วนหนึ่ง (Belonging) ของชุมชนนั้นเท่านั้น หรือการมีส่วนร่วมอาจหมายถึงการทำงานดังกล่าวในห้วงเวลาและลำดับเหตุการณ์ที่ทรงประสิทธิภาพ คือจังหวะและเหมาะสม (การประสานงาน) กับทั้งกระทำงานดังกล่าวด้วยความรู้สึกร่วมกันให้ประจักษ์ว่าเชื่อถือไว้ใจได้ (ความรับผิดชอบ) ดังนั้น การมีส่วนร่วมจึงเป็นหัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มอีกด้วย

อแลสแตร์ ที ไวท์ (Alastair T. White, 1982: 18) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่า หมายถึง การมีส่วนร่วมประกอบด้วย 3 มิติ ด้วยกันคือ มิติที่หนึ่ง คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ว่าอะไรควรทำและทำอย่างไร มิติที่สอง มีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนาการ การลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจ และมิติที่สาม มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินการ

สมศักดิ์ พรหมเคือ (2551: 64) ได้สรุปความหมายของ การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การกำหนดเป้าหมายที่ให้ประชาชนได้มีบทบาทมากขึ้น ถึงขั้นสามารถเป็นตัวแบบของการพัฒนาได้ โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผนและการปฏิบัติตามแผน เพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาของสังคม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการนำพาประชาชนให้หลุดพ้นจากการที่ได้เป็นเพียงแค่ผู้รับผลจากการพัฒนา แต่เปลี่ยนตัวเองมาเป็นผู้ซึ่งได้กระทำร่วมกระบวนการเปลี่ยนแปลง และเข้าสู่ภาวะทันสมัยเพราะการมีส่วนร่วมเป็นการแสดงออกซึ่งเสรีภาพในการปฏิบัติตามนโยบายของตน เพราะฉะนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงประกอบไปด้วยสามสิ่งหลัก คือ ความคิดริเริ่มของประชาชนในท้องถิ่น ความรับผิดชอบและความรู้สึกเป็นเจ้าของในการดำเนินโครงการ

พัชรภรณ์ สายรัดเงิน (2548: 26) ได้สรุปความหมายของ การมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริงนั้น ไม่ได้มีความหมายเพียงการดึงประชาชนเข้าไปร่วมโครงการที่รัฐเป็นผู้กำหนดรูปแบบเป้าหมายของงาน และกำหนดให้มีการเข้าร่วมงานแต่จะต้องเป็นการมีส่วนร่วมอย่างมีสำนึกรับผิดชอบ และมีบทบาทอย่างเต็มที่ทั้งในเรื่องของการค้นหาปัญหา การวางแผน การปฏิบัติ การควบคุมดูแล ตลอดจน การประเมินผลติดตามงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่แท้จริงต้องหมายถึง การมอบอำนาจอธิปไตยขั้นพื้นฐานคืนสู่ประชาชน การพยายามจัดตั้ง และพัฒนาองค์กรประชาชนให้เข้มแข็ง บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเองเป็นสำคัญ

ศิริยา ชลทนต์บำรุง (2548: 25) การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การแลกเปลี่ยนข้อมูล การรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน เพื่อการตัดสินใจที่เหมาะสม และเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

สุดาวรรณ์ มีบัว (2546: 40) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ประชาชนสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมกันทำกิจกรรมนั้น หรือการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามทิศทางที่ต้องการ ประชาชนเข้ามามีร่วมกิจกรรมกลุ่มในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือทุกขั้นตอน โดยร่วมคิดหาแนวทางวิธีการดำเนินงานร่วมดำเนินการ ร่วมในการกำหนดเปลี่ยนแปลง การร่วมในการตัดสินใจ และร่วมติดตามการดำเนินงานในกิจกรรมที่ทำร่วมกัน รวมทั้งร่วมรับผลประโยชน์จากกิจกรรมนั้นด้วย

มนตรี พรผล (2546: 20) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง กระบวนการที่ผู้นำอนุญาตให้ผู้ตาม หรือผู้ได้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจซึ่งการบริหารองค์การ เพื่อร่วมกันดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังก่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกับกลุ่ม

ดังนั้นจะเห็นว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้เข้ามารับรู้ ร่วมดำเนินการ ร่วมแสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา ร่วมติดตามตรวจสอบร่วมรับผิดชอบและร่วมกันพัฒนา ในการบริหารงานของภาครัฐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี, (ม.ป.ป.) ที่ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรม อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวมอย่างแท้จริงนั้น ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชนจะต้องมีอิสระในทางความคิด และมีความรู้ความสามารถในการกระทำและความเต็มใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมนั้นๆ โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจร ตั้งแต่ต้นจนถึงที่สุด กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่การเกิดจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ของตนร่วมคิดร่วมกันวางแผนงาน ร่วมดำเนินการ ร่วมกันติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์

ดังนั้นการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการของการกระทำอย่างแข็งขันที่ผู้มีส่วนร่วมได้ริเริ่มกระทำ และลงมือกระทำตามความคิดและพิจารณาญาณของตนเองรวมทั้งเป็นกระบวนการที่สามารถควบคุมได้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า จากทั้งหมดที่กล่าวมาสามารถสรุปการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ 5 รูปแบบ ดังนี้ (www.student.chula.ac.th. 2546)

1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ข่าวสารในรูปแบบนี้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องได้รับแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการ รวมทั้งผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้การได้รับแจ้งข่าวสารดังกล่าวจะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ การปรึกษาหารือ นั้น เป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่มีการจัดการ หารือระหว่าง ผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องและได้รับผลกระทบ เพื่อที่จะรับฟังความคิดเห็นและตรวจสอบข้อมูลเพื่อเติมหรือประกอบการจัดที่รายงานการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้การปรึกษาหารือยังเป็นอีกช่องทางหนึ่ง ในการกระจายข้อมูลข่าวสารไปยังประชาชนทั่วไป และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจในโครงการนั้นๆ และกิจกรรมมากขึ้น และเพื่อให้มีการให้ข้อเสนอแนะเพื่อประกอบทางเลือกในการร่วมตัดสินใจ

3. การมีส่วนร่วมในการประชุมรับฟังความคิดเห็นการประชุมรับฟังความคิดเห็น วัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนและฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโครงการหรือกิจกรรม และผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นได้ใช้เวทีสาธารณะ ในการทำความเข้าใจ และค้นหาเหตุผลที่จะดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่างๆในพื้นที่นั้นหรือไม่ การรับฟังความคิดเห็นมีหลายรูปแบบ รูปแบบที่พบเห็นกันบ่อย มีดังนี้

3.1 การประชุมในระดับชุมชน การประชุมลักษณะนี้จะต้องจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ โดยเจ้าของโครงการหรือกิจกรรมจะต้องส่งตัวแทนเข้าร่วมเพื่ออธิบายให้ที่ประชุมทราบถึงลักษณะโครงการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและตอบข้อซักถาม การประชุมในระดับนี้อาจจะจัดในระดับที่กว้างขึ้นได้ เพื่อรวมหลายๆ ชุมชนในคราวเดียวกัน ในกรณีที่มีหลายชุมชนได้รับผลกระทบ

3.2 การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ สำหรับโครงการที่มีข้อโต้แย้งในเชิงวิชาการ จำเป็นจะต้องมีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาจากภายนอกมาช่วยซักถาม และให้ความเห็นต่อโครงการ การประชุมอาจจะจัดในที่สาธารณะทั่วไป ผลการประชุมต้องนำเสนอต่อสาธารณะและผู้เข้าร่วมประชุมต้องได้รับทราบผลดังกล่าวด้วย

3.3 การประชาพิจารณ์ เป็นการประชุมที่มีขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจนมากขึ้น เป็นเวทีในการเสนอข้อมูลอย่างเปิดเผยไม่มีการปิดบัง ทั้งฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากโครงการ การประชุม และคณะกรรมการจัดการประชุม จะต้องมียोगส์ประกอบของผู้เข้าร่วมที่เป็นที่ยอมรับมีหลักเกณฑ์ และประเด็นในการพิจารณา ที่ชัดเจนและแจ้งให้ทุกฝ่าย

ทราบทั่วกัน ซึ่งอาจจะมาจากการร่วมกันกำหนดขึ้นทั้งแบบ การประชุมไม่ควรจะเป็นทางการมากนัก และไม่เกี่ยวข้องกับนัยของกฎหมายมากนัก และจะต้องชี้ขาดเหมือนการตัดสินในทางกฎหมาย การจัดประชุมจึงอาจจัดในหลายวัน และไม่จำเป็นว่าจะจัดเพียงครั้งเดียวตลอดไป เพราะเป็นการจัดประชุมเพื่อทำความเข้าใจ และตัดสินใจที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับ

4. การมีส่วนร่วมในการร่วมตัดสินใจ

เป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งในทางปฏิบัติที่จะให้ประชาชน เป็นผู้ตัดสินใจต่อปัญหานั้นๆ ไม่สามารถดำเนินการให้เกิดขึ้นได้ง่าย ๆ อาจดำเนินการให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบ เลือกว่าตัวแทนของตนเข้าไปนั่งในคณะกรรมการใดคณะหนึ่ง ที่มีอำนาจตัดสินใจ รวมทั้งได้รับเลือกในฐานะที่เป็นตัวแทนขององค์กรที่ทำหน้าที่เป็นผู้แทนประชาชนในพื้นที่ ซึ่งประชาชนจะมีบทบาท ชี้นำการตัดสินใจได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของคณะกรรมการพิเศษนั้นๆ ว่าจะมีน้ำหนักของประชาชนไว้เพียงใด

5. การมีส่วนร่วมในการใช้กลไกทางกฎหมาย

รูปแบบนี้ไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง แต่อยู่ในเชิงของการป้องกันแก้ไข ตั้งแต่ลักษณะของการเรียกร้องและป้องกันสิทธิของตนเอง อันเนื่องมาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม และเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่ตัวเองจะได้รับ โดยในปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้ให้หลักการ เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ในหลายมาตรา ซึ่งประชาชนใช้สิทธิของตนตามรัฐธรรมนูญทั้งในรูปของบุคคลและในรูปแบบขององค์กรตามที่ได้ระบุไว้ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่ได้บัญญัติขึ้นจากมาตราดังกล่าวข้างต้น เช่น พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2535 เป็นต้น อย่างไรก็ตามการใช้กลไกทางกฎหมายนี้จะทำให้เกิดการยึดถือต่อการดำเนินโครงการหรือการยุติโครงการ รวมทั้งมีภาวะค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ในการคิด การร่วมมือ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมดำเนินการ ร่วมแก้ไขปัญหา และร่วมรับผิดชอบด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาของบุคคลหรือกลุ่ม เพื่อให้เกิดการพัฒนา

1.4 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

สมบัติ โยธาทิพย์ (2548: 22) ได้ให้ความสำคัญว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการพัฒนาชนบทจะต้องได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลและบุคคลภายนอก เพื่อให้ประชาชนได้ แก้ไขปัญหา วางแผน ตัดสินใจดำเนินการใช้ประโยชน์ และประเมินผลโครงการต่างๆ ด้วยตัวของประชาชนเอง จะทำให้ประชาชนมีการยอมรับโครงการ ผูกพันกับโครงการ ใช้ประโยชน์จาก

โครงการ ตลอดจนมีสมรรถภาพการบริหารโครงการเพิ่มขึ้น และเป็นเครื่องชี้ว่าการตัดสินใจในโครงการพัฒนาชนบทมาจากความต้องการของประชาชนด้วย

ธรรมจรรย์ คุลยธารง (2546: 17) การมีส่วนร่วมมีความสำคัญ คือ เป็นการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในชุมชน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดการจัดการที่ดี ซึ่งนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ ที่สมาชิกในชุมชนต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ประชาชน และลดความขัดแย้ง ที่อาจเกิดขึ้นได้ ซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นมีความสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ในที่สุด

ดุสิตา แก้วสมบุญ (2545: 20) ได้ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสำคัญในการดำเนินงานหลายประการ โดยเฉพาะการทำให้ประชาชนยอมรับโครงการ และสามารถดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนด ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากกิจกรรมต่างๆ เหล่านั้นตรงกับความต้องการของประชาชน อีกทั้งยังช่วยในการพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนเป็นการนำไปสู่การพึ่งตนเอง

จากความสำคัญของการมีส่วนร่วม สรุปได้ดังนี้ ความสำคัญของการมีส่วนร่วม นั้น หมายถึงเป็นการดำเนินการให้ประชาชนมีส่วนร่วม ซึ่งขึ้นอยู่กับให้การสนับสนุนในด้านต่างๆ จากภาครัฐและบุคคลภายนอก เช่น การฝึกอบรม เพื่อให้ประชาชนแก้ไขปัญหาขั้นพื้นฐานในชนบท และเพื่อให้เกิดการพัฒนาด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน

จากการศึกษาป่าชายเลนในประเทศไทยพบว่ามีจำนวนลดลงในทุกๆ ปีจากการบุกรุกของประชาชนในการประกอบอาชีพเกี่ยวกับการประมงชายฝั่ง เกิดการแผ้วถาง ถักลอบตัดไม้ เพื่อแปรสภาพเป็นบ่อเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ร้านอาหาร รวมถึงสถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม จนทำให้ป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมสภาพลงอย่างรวดเร็วซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยาในอนาคต

2.1 ความหมายของป่าชายเลน

จากการศึกษาจากเอกสารงานค้นคว้าอิสระ มีนักวิทยาศาสตร์ และหน่วยงานต่างๆ ได้ให้ความหมายของ คำว่า ป่าชายเลน ดังต่อไปนี้

ในปี ค.ศ. 1903 A.F. W. Schimper นักวิทยาศาสตร์ทางพืชที่มีชื่อเสียงของโลก ได้ให้ความหมายของ ป่าชายเลน หรือ (mangrove forest) ไว้ว่า หมายถึง เป็นสังคมพืชที่ขึ้นอยู่บริเวณชายฝั่งทะเล ปากแม่น้ำหรืออ่าว ซึ่งเป็นบริเวณที่มีระดับน้ำทะเลท่วมถึงในช่วงที่น้ำทะเลขึ้นสูงสุด Schimper ให้ชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า (tidal forest)

ในปี ค.ศ. 1962 ศาสตราจารย์ L.V. DU ได้ให้ความหมายของป่าชายเลน หรือ (mangrove forest) อย่างกว้างขวางไว้ 2 ประการคือ ประการแรก คือสังคมพืชที่ประกอบด้วย พันธุ์ไม้หลายชนิดหลายตระกูล และเป็นพวกที่มีใบเขียวตลอดปี ซึ่งมีลักษณะทางสรีรวิทยาและความต้องการสิ่งแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน และประการที่สอง หมายถึง กลุ่มของสังคมพืชที่ขึ้นอยู่บริเวณปากอ่าว ชายฝั่งบริเวณเขตร้อน ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วยพันธุ์ไม้โกงกาง ว่าเป็นไม้สำคัญและมีไม้ตระกูลอื่นปะปนอยู่บ้าง ซึ่งความหมายนี้ก็ตรงกับที่ William Macane นักวิทยาศาสตร์ที่มีชื่อเสียงของโลก อีกคนหนึ่งที่ได้ให้ความหมาย ไว้ในรายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระเกี่ยวกับป่าชายเลนเมื่อปี ค.ศ. 1968 ว่า (mangrove) มาจากภาษาโปรตุเกสคำว่า (mangue) ซึ่งหมายถึงกลุ่มสังคมพืชที่ขึ้นอยู่ตามบริเวณชายฝั่งดินเลน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และใช้แพร่หลายกันในแถบลาตินอเมริกา ส่วนประเทศอื่น ๆ ก็ใช้เรียกตามภาษาของตัวเอง เช่นประเทศมาเลเซีย ใช้คำว่า (manggi – manggi) ประเทศที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสเรียกป่าชายเลนว่า (manglier) สำหรับประเทศไทยนิยมเรียกป่านชนิดนี้ว่าป่าชายเลน หรือ ป่าโกงกาง

สนิท อักษรแก้ว (2545: 23) ได้กล่าวไว้ว่า ป่าชายเลนเป็นทรัพยากรที่ให้ประโยชน์ต่อมนุษย์อย่างมากมาย โดยแบ่งออกได้ดังนี้

1. ประโยชน์ในการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ เนื่องจากป่าชายเลนทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างระบบนิเวศในทะเล และระบบนิเวศบนบก
2. ประโยชน์เนื้อไม้ เพื่อนำไปใช้ทำประโยชน์ในด้านต่างๆ เช่น ถ่าน ไม้ฟืน ไม้เสาเข็มและค้ำยัน แพนนิน การกลั่นไม้ ชี้นไม้สัก และการใช้ประโยชน์อื่นๆ
3. ประโยชน์ด้านการประมง ป่าชายเลนเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของสัตว์น้ำ เป็นที่อยู่อาศัยและที่อนุบาลสัตว์น้ำในระยะตัวอ่อน เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา รวมทั้งพืชน้ำ เช่นสาหร่าย เป็นต้น

4. เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์บก เช่น นก ลิง และสัตว์เลื้อยคลาน ได้มีรายงานว่า ในระบบนิเวศป่าชายเลนมีสัตว์ต่างๆ อาศัยอยู่มากมาย โดยมีทั้งสัตว์ขนาดเล็ก (Micro -organism) รวมไปถึงสัตว์ขนาดใหญ่ ได้แก่ สัตว์บก สัตว์น้ำและสัตว์สะเทินบกสะเทินน้ำและสัตว์เลื้อยคลาน

จากการกล่าวถึงความสำคัญของป่าชายเลน ผู้ค้นคว้าอิสระได้สรุปความสำคัญของป่าชายเลนเป็นประเด็นหลัก คือ ประเด็นที่หนึ่งป่าชายเลนเป็นแหล่งอาหารของสัตว์น้ำ เนื่องจากเป็นบริเวณที่มีอาหารตามธรรมชาติเป็นจำนวนมากและมีความอุดมสมบูรณ์ของแร่ธาตุอาหารมาก ประเด็นที่สอง ป่าชายเลนจะเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อน ประเด็นที่สาม ป่าชายเลนจะเป็นแหล่งสะสมตะกอน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มพื้นที่ชายฝั่ง

2.2 ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชายเลน

จากความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติในป่าชายเลน ที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์หลายชนิด ได้ถูกทำลายลงจากการบุกรุก เพื่อหาผลประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ จนทำให้ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์หลายชนิดถูกทำลายและเสื่อมสภาพอย่างรวดเร็ว

สนธิ อักษรแก้ว (2541: 121) ได้กล่าวไว้ว่า ป่าชายเลนเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตหลากหลายชนิด เป็นที่อยู่อาศัยของพรรณไม้สัตว์ชนิดต่างๆ โดยมีปริมาณ และสัดส่วนแตกต่างกันออกไปในแต่ละท้องที่ ตามสภาพแวดล้อมของป่าชายเลนที่แตกต่างกัน สำหรับในประเทศไทย จากการศึกษพบว่ามมีพรรณไม้อยู่ถึง 45 วงศ์ 53 สกุล และ 74 ชนิด ในจำนวนนี้เป็นไม้ยืนต้น (trees) 45 ชนิด พรรณไม้ที่เด่นในสังคมได้แก่ โกงกางใบใหญ่ โกงกางใบเล็ก ลำพู ลำแพน แสมดำ และตะบูนขาว พรรณไม้พื้นล่างที่พบเห็นทั่วไป คือ เหงือกปลาหมอ และเป็นทะเลพืชอิงอาศัย เถาที่สำรวจพบ มี 18 ชนิด

สำหรับสัตว์ที่อาศัยอยู่ในป่าชายเลนนั้น เถาที่มีการสำรวจพบสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังประมาณ 191 ชนิด สัตว์มีกระดูกสันหลัง ประมาณ 144 ชนิด ซึ่งประกอบด้วยพรรณปลาจำนวน 39 วงศ์ 70 ชนิด มีกึ่งในป่าชายเลน 15 ชนิด หอยที่พบในบริเวณป่าชายเลนมีประมาณ 26 ชนิด ส่วนสัตว์ชนิดอื่นๆ ในป่าชายเลน เช่นนก จะมีทั้งประเภทนกอพยพและนกท้องถิ่น จากการสำรวจพบว่ามีถึง 88 ชนิด แร่ธาตุในบริเวณป่าชายเลนจะมีแร่ธาตุต่างๆ อยู่เป็นจำนวนมาก จึงเกิดการสะสมแร่ธาตุขึ้น ในพื้นที่ป่าชายเลนโดยมีการขออาชญาบัตรสำรวจแร่และขอประทานบัตรไว้บ้างในพื้นที่ 6 จังหวัด ภาคใต้ คือ ระนอง พังงา ภูเก็ต กระบี่ ตรัง และสตูล

จินตนา ทองปลา (2541: 53 - 62) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะความรุนแรงของการทำลายทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน หรือผลเสียจากการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนตามรูปแบบของการใช้ประโยชน์ ดังนี้

1. การป่าไม้
2. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
3. การทำเหมืองแร่
4. การขยายตัวของชุมชนและการพัฒนาชายฝั่ง
5. การเกษตรกรรม
6. ลักษณะปัญหาและผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าชายเลน

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ดังนี้ ทรัพยากรธรรมชาติของป่าชายเลนนั้น หมายถึง ความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติที่เป็นแหล่งอาศัยของสัตว์หลากหลายชนิดถูกทำลายลง จากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ทำให้เกิดการสูญเสียและมีผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าชายเลนเป็นอย่างมาก

2.3 ความสำคัญและประโยชน์ของป่าชายเลน

จากความสำคัญของประโยชน์ของป่าชายเลน ที่มีประโยชน์มากมายมหาศาล จากประโยชน์ของป่าชายเลน ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำลายป่าชายเลน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์จากการดำรงชีวิตของมนุษย์ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

สนิท อักษรแก้ว (2541: 11) ได้กล่าวถึงป่าชายเลนไว้ว่า ป่าชายเลนนับเป็นระบบนิเวศที่มีคุณค่ามหาศาล ซึ่งมีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์หลายรูปแบบ ความสำคัญและประโยชน์ของป่าชายเลนนั้น กล่าวไว้ ดังนี้

1. คุณประโยชน์จากการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ โดยไม้ที่ได้จากป่าชายเลนนั้น นอกจากจะนำมาใช้ประโยชน์เพื่อการเผาถ่านแล้วยังสามารถใช้เพื่อการเป็นไม้ฟืน ไม้เสาเข็ม ไม้ค้ำยันและเฟอร์นิเจอร์ นอกจากนั้นยังมีผู้พัฒนาใช้เป็นวัตถุดิบในการกลั่นไม้ เพื่อให้ได้สารแทนนินที่มีความสำคัญมากในการฟอกย้อม และมีแอลกอฮอล์ กรดน้ำส้ม และน้ำมัน เป็นผลพลอยได้

2. คุณประโยชน์ในการป้องกันชายฝั่งทะเล โดยป่าชายเลนจะทำหน้าที่เหมือนเกราะป้องกันคลื่นลมซึ่งมีราคาถูก และสามารถซ่อมแซมตนเองได้เมื่อได้รับความเสียหายพังทลายจากพายุ เมื่อมีป่าชายเลนกั้นอยู่ ป่าชายเลนก็จะช่วยลดความรุนแรงของลมพายุ จนไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อมนุษย์และระบบนิเวศอื่นๆ ซึ่งอยู่ถัดเข้ามา แต่ในทางตรงข้ามบริเวณที่ป่าชายเลนถูกบุกรุกทำลาย และชาวบ้านได้สร้างคันนาทุ่งเข้าแทนที่ เมื่อมีมรสุมนาทุ่งเหล่านี้ก็พังทลายเสียหายจนในที่สุดมีเจ้าของนาทุ่งหลายรายตระหนักถึงปัญหานี้ และได้พยายามปลูกป่าตามแนวริมคลองและริมทะเลเพื่อเป็นแนวกันลม

3. คุณประโยชน์ในการเป็นแหล่งดักตะกอน สารปฏิจุล และสารมลพิษต่างๆ จากบนบกไม่ให้ไหลลงสู่ทะเล ทั้งนี้มีงานค้นคว้าอิสระจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่า ปริมาณสารเป็นพิษจะถูกสะสมอยู่ในดินป่าชายเลนเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อป่าชายเลนถูกทำลายสารเหล่านี้ก็ถูกชะล้างลงสู่ทะเล

4. คุณประโยชน์ในการเป็นแหล่งทับถมของตะกอนดินทรายซึ่งไหลมากับแม่น้ำ และเมื่อถูกขวางกั้นด้วยแนวป่าชายเลนทำให้กระแสน้ำลดความเร็วลงเกิดการตกตะกอนทับถม ทำให้มีการงอกตัวของแผ่นดิน จึงอาจกล่าวได้ว่าป่าชายเลนเพิ่มพื้นที่ประเทศ

5. ป่าชายเลนเป็นแหล่งที่เหมาะสมสำหรับการวางไข่ การหาอาหาร และการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำเศรษฐกิจหลายชนิด เช่น กุ้ง ปลา และสัตว์น้ำชนิดต่างๆ บทบาทของป่าชาย

เลนในฐานะที่เป็นแหล่งอาหารของสัตว์น้ำเศรษฐกิจ และเป็นที่ยอมรับจากนักวิชาการทั่วโลก ในประเทศไทยเองก็มีความคืบหน้าอันแน่วแน่ที่ป้าชายเลนเป็นแหล่งวางไข่และหาอาหารของสัตว์น้ำหลายชนิดโดยป้าชายเลนนั้น จะเป็นแหล่งให้ร่มเงาแหล่งหลบภัย ให้สารอินทรีย์ และสิ่งมีชีวิตเล็กๆ ที่เป็นอาหาร ตลอดจนปรับปรุงคุณภาพน้ำ และคุณภาพดินให้เหมาะสมด้วย

6. ป้าชายเลนเป็นแหล่งยังชีพของประชาชนที่อาศัยตามชายฝั่งทะเล ซึ่งอาศัยยังชีพอยู่ ได้ด้วยการทำประมงขนาดเล็กชายฝั่ง และใช้ป้าชายเลนเป็นแหล่งเอื้ออำนวยปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น หลักไม้สำหรับทำอุปกรณ์จับปลา เปลือกไม้ชายเลนใช้ข่มอวนและแหให้คงทนเครื่องมือจับปูจากไม้ป้าชายเลน น้ำผึ้งจากรังผึ้งในป้าชายเลน ใบจากใช้มุงหลังคาและมวนบุหรีเป็นต้น

7. เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ เนื่องจากป้าชายเลนมีความงดงามอุดมไปด้วยพรรณไม้ต่าง ๆ ตั้งแต่เฟิร์น กล้วยไม้ ไปจนถึงต้นไม้ที่มีใบและดอกไม้สวยงาม อีกทั้งยังเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ชนิดต่างๆ

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ดังนี้ จากการใช้ประโยชน์จากป้าชายเลนโดยการตัดไม้เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ โดยไม่มีการปลูกทดแทนหรือซ่อมแซม ทำให้ป้าชายเลนมีการลดลงเป็นจำนวนมาก จนไม่สามารถช่วยป้องกันชายฝั่งทะเลจากคลื่นหรือพายุได้จากภัยธรรมชาติ

3. แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

จากความสำคัญของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศ ป้าชายเลนนอกจากการใช้วิชาการแล้ว ยังต้องใช้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ โดยการอนุรักษ์และมาตรการต่างๆ ไว้ ดังนี้

เกษม จันทร์แก้ว (2544: 81) กล่าวว่า การอนุรักษ์ หมายถึง การใช้อย่างสมเหตุสมผลเพื่อการมีใช้ตลอดไป หรือ เป็นการใช้เพื่อความต้องการและประหยัดเพื่อใช้ในอนาคต เป็นการใช้อย่างอย่างมีเหตุผล และมีการสร้างสรรค์

กฤตติวัฒน์ เมืองวงศ์ (2544: 9) ให้ความหมายของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมว่า หมายถึง การใช้ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและมีเหตุผล เพื่อที่จะค้ำวนคุณภาพของการมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีในอนาคต

เมื่อพิจารณาความหมายของการอนุรักษ์ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าในปัจจุบันเป็นยุคแห่งการพัฒนาประเทศให้เจริญ แต่สิ่งสำคัญที่ควรคำนึงเป็นหลักคือ ในการพัฒนาจะต้องไม่ทำลายแต่ต้องพยายามที่จะรักษาคูลยภาพระหว่างการพัฒนาอนุรักษ์กับการพัฒนาให้เหมาะสมโดยจะต้องเข้าใจในหลักการที่ว่า การอนุรักษ์กับการพัฒนานั้นไม่ใช่สิ่งที่ต้องแยกออกจากกัน หากแต่ต้องถือว่าการอนุรักษ์กับการพัฒนาเป็นส่วนที่ต้องประสานกันเหมือนเกลียวเชือก

แนวคิดอีกกลุ่มหนึ่งได้กล่าวว่าการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม หมายถึง การใช้สิ่งแวดล้อมอย่างฉลาดและมีเหตุผล เพื่อที่จะให้สิ่งแวดล้อมนั้นมีคุณภาพที่ดีตลอดไปสำหรับการมีชีวิตอยู่ของมนุษย์ซึ่งรวมไปถึงการหาทางจำกัดและป้องกันมลพิษของสิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดขึ้นในสังคมส่วนรวม และการใช้ทรัพยากรอย่างใดอย่างหนึ่งจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงทรัพยากรอื่นในเวลาเดียวกันด้วย และจำเป็นอย่างยิ่งที่มนุษย์ต้องมีความรู้ความเข้าใจธรรมชาติ และนำเอาวิทยาการต่าง ๆ มาช่วยในการใช้ทรัพยากรให้เป็นไปอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุดรวมไปถึงการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้กลับสู่สภาพเดิม หรือทดแทนความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมให้ได้มากที่สุดด้วย

จากความหมายของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ผู้คนคว่าอิสระสามารถสรุปความหมายของการอนุรักษ์ ว่าหมายถึง การดูแลรักษา ป้องกัน ซ่อมแซม ปรับปรุง และการนำออกมาใช้อย่างฉลาดและก่อให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด

3.1 นโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของรัฐ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย และนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ดังนี้ (มาตรา 46) ได้บัญญัติสิทธิในการอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณีไว้ว่า “บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ หรือวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น และของชาติ และมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” (มาตรา 56) ได้บัญญัติสิทธิในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไว้ว่า “สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมทั้งกับรัฐและชุมชนในการบำรุงรักษาและการได้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพอยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตนย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ” การดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่อาจก่อให้เกิด ผลกระทบอย่างรุนแรง ต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม จะกระทำมิได้เว้นแต่จะได้รับการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งได้ให้องค์การอิสระ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนด้านสิ่งแวดล้อม และผู้แทนสถาบันอุดมศึกษาที่จัดการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ให้ความเห็นประกอบก่อนมีการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติสิทธิของบุคคลที่จะฟ้องหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายตามวรรคหนึ่งและวรรคสองย่อมได้รับความคุ้มครอง มาตรา 79) ได้บัญญัตินโยบายการ

ให้ประชาชนมีส่วนร่วมบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติไว้ว่า “รัฐต้องส่งเสริม และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสงวน บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ” (มาตรา 290) ได้บัญญัติการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ไว้ว่า “เพื่อส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติ” กฎหมายตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ 1) การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในเขตพื้นที่ 2) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่อยู่นอกเขตพื้นที่เฉพาะในกรณีที่มีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในพื้นที่ของตนนั้น และ 3) การมีส่วนร่วมในการพิจารณาเพื่อริเริ่มโครงการหรือกิจกรรมใดนอกเขตพื้นที่ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2544) ซึ่งได้กำหนดวัตถุประสงค์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ไว้ ดังนี้

1. มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ และฟื้นฟูบูรณะอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ ขณะเดียวกัน กระบวนการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติจะต้องมีการควบคุมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจที่สมดุล และคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน

2. มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและสภาพแวดล้อม โดยความร่วมมือจากทุกฝ่ายและสนับสนุนประชาชนและชุมชนท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และดูแลสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนเอง

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ดังนี้ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ หมายถึง การสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์หรือฟื้นฟู โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐในการบำรุงรักษา และร่วมวางแผนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างชาญฉลาด

3.2 นโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน

จากความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน ที่มีผลกระทบต่อสังคม ทำให้ภาครัฐได้เห็นถึงความสำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน จึงได้กำหนดแนวนโยบายและมาตรการต่าง ๆ เป็นมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2527 มีสาระสำคัญ คือ

1.1 การอนุญาตให้สร้างท่าเทียบเรือประมง หรือพัฒนาเพื่อกิจการอื่นในอนาคตควรจะดำเนินการในพื้นที่ป่าชายเลนเฉพาะที่จำเป็นจริงๆ และควรเลือกพื้นที่ที่มีการตัดถนนผ่านพื้นที่ป่าชายเลนเพื่อไปยังพื้นที่ท่าเทียบเรือที่สั้นที่สุด

1.2 ไม่ควรให้มีการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ หรือการพัฒนาที่เป็นแหล่งชุมชนในพื้นที่ป่าชายเลน

2. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2530 เห็นชอบกับแนวทาง และผลการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลนตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยมีมติว่า ได้กำหนดพื้นที่ป่าชายเลนออกเป็น 3 เขตประกอบด้วย (บุญชนะ กลั่นคำสอน, 2531)

2.1 เขตอนุรักษ์ หมายถึง พื้นที่ป่าชายเลนที่หวงห้ามไว้ มิให้เปลี่ยนแปลงสภาพ เพื่อการใช้ประโยชน์ใด ๆ นอกจากปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ เพื่อรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ

2.2 เขตเศรษฐกิจ ก. หมายถึง พื้นที่ป่าชายเลนที่ยอมให้มีการใช้ประโยชน์เฉพาะกิจด้านป่าไม้เพื่อผลิตที่ยั่งยืนสม่ำเสมอตามหลักวิชาการ

2.3 เขตเศรษฐกิจ ข. หมายถึง พื้นที่ป่าชายเลนที่ยอมให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ได้ แต่ต้องคำนึงถึงผลดีและผลเสียทางด้านสิ่งแวดล้อม

3. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2534 เห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับมาตรการเร่งด่วน ในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลด้านป่าชายเลนและปะการัง โดยกรมป่าไม้ได้จัดทำโครงการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลนเขตอนุรักษ์ขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันและฟื้นฟูป่าชายเลนทั่วประเทศให้สมบูรณ์และจัดการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีกำหนด 5 ปี (พ.ศ. 2535-2539)

4. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2534 มีสาระสำคัญ คือสำคัญ คือ

4.1 ให้คณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ มาตรการเด็ดขาด ที่สามารถหยุดยั้งการทำลายป่าชายเลนของประเทศให้ได้

4.2 ให้ระงับกับกลุ่มที่มาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชายเลนโดยเด็ดขาด โดยให้กระทรวงมหาดไทยรับไปดำเนินการ เพื่อหยุดยั้งการบุกรุกที่ดินในพื้นที่ป่าชายเลน

4.3 ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยช่วยกำกับดูแลเกี่ยวกับการให้สินเชื่อกับธนาคารพาณิชย์โดยขอความร่วมมือจากธนาคารพาณิชย์ ให้ระงับการให้สินเชื่อแก่โครงการต่าง ๆ ที่จะเป็นการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าชายเลน หรือเป็นโครงการที่จะเปลี่ยนแปลงสภาพป่าชายเลน

5. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2539 ได้มีมติ กำหนดมาตรการเร่งด่วนและมาตรการระยะยาว ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและอนุรักษ์ พื้นฟูป่าชายเลน เพื่อถือเป็นนโยบายหลักในการดำเนินการในทุกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับป่าชายเลน

6. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2539 มีสาระสำคัญคือ

6.1 ให้ยกเลิกสัมปทานไม้ป่าชายเลนที่ยังเปิดให้สัมปทานอยู่ทั่วประเทศ รวมจำนวน 232 แห่ง และไม่เปิดให้มีการประมูลสัมปทานทำไม้ชายเลนอีกต่อไป

6.2 เห็นชอบมาตรการและแนวทางปฏิบัติตามแผนป้องกัน อนุรักษ์ และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมป่าชายเลน ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2539

7. มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 เห็นชอบในหลักการ มาตรการ และแนวทางแก้ไขปัญหาดิน ในพื้นที่ป่าไม้ ตามมติคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ ให้กรมป่าไม้รับ ข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณา ดังนี้

7.1 ปัญหาที่เกิดข้อพิพาทกับราษฎรสาเหตุหนึ่งเนื่องจากไม่มีแนวเขตป่าไม้ ที่ชัดเจน กรมป่าไม้ควรจัดแนวเขตป่าไม้ที่ชัดเจน เพื่อสะดวกในการพิสูจน์และป้องกันการบุกรุก โดยไม่เจตนา

7.2 พื้นที่บางแห่งอยู่ภายใต้กฎหมายหลายฉบับ และมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลายหน่วยงานกรมป่าไม้ควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบและดำเนินการจำแนกแยกแยะให้ชัดเจน

7.3 ในพื้นที่เขตอนุรักษ์ที่มีราษฎรครอบครองอยู่ ราษฎรมักขอให้ทางราชการช่วยเหลือ จัดการด้านสาธารณูปโภคพื้นฐาน หรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กรมป่าไม้พิจารณาให้รอบคอบว่าควรจัดสาธารณูปโภคพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่นั้นๆ หรือไม่

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ดังนี้ การที่รัฐเข้ามาเกี่ยวข้องกับการป้องกันและอนุรักษ์ พื้นฟูป่าชายเลนนั้น เพื่อป้องกันการบุกรุกทำลาย เพื่อหาผลประโยชน์จากป่า และได้วางมาตรการต่างๆ เพื่อเป็นนโยบายในการวางแผน ป้องกันการทำลายป่าชายเลน

4. แนวคิดเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสาร

การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญของการสื่อสาร จึงอาจเกิดขึ้นได้ถ้าเราไม่ยอมรับความแตกต่างในเรื่องการรับรู้ของแต่ละบุคคล การรับรู้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม การสื่อสาร ทักษะคิด และความคาดหวังของผู้สื่อสารการรับรู้เป็นกระบวนการเลือกรับสาร การจัดสรรเข้าด้วยกันโดยทั่วไปการรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือตั้งใจและมักเกิดตามประสบการณ์ และการสั่งสมทางสังคม แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ละคนมีความสนใจและรับรู้สิ่ง

ต่างๆรอบตัวต่างกัน ข่าวสารเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตมนุษย์ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมที่ต้องอาศัยการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ข่าวสารเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจของมนุษย์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมนุษย์เกิดความไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากเท่าใด ความต้องการข่าวสารก็ยิ่งเร็วมากขึ้น ในการเลือกรับรู้ข่าวสาร ผู้รับสารมีกระบวนการในการเลือกสรรข่าวสารที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความเชื่อ ทักษะคติ ฯลฯ ซึ่งกระบวนการในการเลือกสรรนี้เปรียบเสมือนเครื่องกรอง (Filter) ข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์ประกอบด้วยกรกรอง 3 ขั้นตอน ดังนี้ (วิภาวรรณ พัฒนพงษ์, 2547: 17)

1. การเลือกรับหรือการเลือกสนใจ (Selective Exposure) กล่าวคือบุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารต่างๆตามความสนใจและความต้องการของตน เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหา และเป็นข้อมูลเพื่อสนองความต้องการของตนเอง นอกจากบุคคลเลือกรับข่าวสารแล้ว บุคคลนั้นยังเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารที่สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อดั้งเดิมของบุคคลนั้น ในขณะเดียวกันก็พยายามหลีกเลี่ยงการข่าวสารที่ขัดแย้งกับความเชื่อทัศนคติ และความสนใจทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสบายใจ และความพึงพอใจในการรับสาร

2. การเลือกรับรู้และตีความหมาย (Selective Perception and Selective Interpretation) กล่าวคือ เมื่อบุคคลเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งผู้รับสาร จะเลือกรับรู้หรือตีความสารที่ได้ตามความเข้าใจของตนเอง ทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ ความคาดหวัง และแรงจูงใจของตน

3. การเลือกจดจำ (Selective Retention) กล่าวคือหลังจากที่บุคคลเลือกรับ เลือกให้ความสนใจ เลือกรับ และตีความข่าวสารไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อของตนแล้ว บุคคลยังเลือกจดจำเนื้อหา และสาระของสารที่ต้องการจำเข้าไปไว้เป็นประสบการณ์ เพื่อที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป ในขณะเดียวกันก็มักจะลืมข่าวสารที่ไม่ตรงกับความต้องการหรือไม่เห็นด้วย

นอกจากนี้คนเรามีการรับรู้ต่างกัน ความล้มเหลวของการสื่อสารจึงอาจเกิดขึ้นได้ถ้าเราไม่ยอมรับความแตกต่างในเรื่องการรับรู้ของแต่ละบุคคล การรับรู้เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมกรการสื่อสาร ทัศนคติ และความคาดหวังของผู้สื่อสาร การรับรู้เป็นกระบวนการเลือกรับสาร การจัดสารเข้าด้วยกัน และการตีความสารที่ได้ตามความเข้าใจและความรู้สึกของตนเองนั้น โดยทั่วไปการรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือตั้งใจและมักเกิดตามประสบการณ์และการสั่งสมทางสังคม คนเราไม่สามารถให้ความสนใจกับสิ่งต่างๆ รอบตัวได้ทั้งหมด แต่จะเลือกรับรู้เพียงบางส่วนเท่านั้น แต่ละคนมีความสนใจและรับรู้สิ่งต่างๆรอบตัวต่างกัน ดังนั้นเมื่อได้รับสารเดียวกันผู้รับสาร 2 คนอาจให้ความสนใจและรับรู้สารเดียวกันต่างกัน โดยทั่วไปสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของแต่ละคน ได้แก่

1. แรงผลักดันหรือแรงจูงใจ (motives) เรามักเห็นในสิ่งที่เราต้องการเห็น และได้ยินในสิ่งที่ต้องการได้ยิน เพื่อตอบสนองของตนเอง

2. ประสบการณ์เดิม (past experience) คนเราต่างเติบโตในสภาพแวดล้อมต่างกัน ถูกเลี้ยงด้วยวิธีต่างกัน และคบหาสมาคมกับคนต่างกัน เช่น คนที่ไปศึกษาต่อต่างประเทศและเพื่อนเจ้าของประเทศที่เอื้อเพื่อช่วยเหลือจะเกิดทัศนคติที่ดีต่อคนของชาตินั้น มากกว่าคนที่พบเพื่อนซึ่งถูกเหยียดหยามชาติของตน

3. กรอบอ้างอิง (frame of reference) ซึ่งเกิดจากการสั่งสมอบรมทางครอบครัวและสังคม ดังนั้นคนต่างศาสนากันจึงมีความเชื่อและทัศนคติในเรื่องต่างๆต่างกันก็ได้

4. สภาพแวดล้อม คนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมต่างกัน เช่น อุณหภูมิ บรรยากาศ สถานที่ ฯลฯ จะตีความสารที่ได้รับต่างกัน

5. สภาพจิตใจและอารมณ์ ได้แก่ ความโกรธ ความกลัว ฯลฯ เช่นเราจะมองความผิดเล็กน้อยเป็นเรื่องใหญ่โต ขณะที่อารมณ์เราไม่ดีหรือหงุดหงิดแต่กลับมองปัญหาหรืออุปสรรคใหญ่หลวงเป็นเรื่องเล็กน้อยในขณะที่มีความรัก เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่เป็นตัวกำหนด ให้เกิดความแตกต่างในการเลือกรับข่าวสารของมนุษย์ ซึ่งงานศึกษาของเดอเฟลอร์ (De Fleur, 1996) ได้เสนอทฤษฎีเกี่ยวกับตัวแปรแทรก (Intervening Variable) ที่มีอิทธิพลในกระบวนการสื่อสาร ระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โดยเน้นให้เห็นว่าข่าวสารมิได้ไหลผ่านจากสื่อมวลชนถึงผู้รับและเกิดเหตุโดยตรงทันทีแต่มีปัจจัยบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้รับสารแต่ละคน เช่นจิตวิทยาและสังคม ตลอดจนอิทธิพลของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นสังกัดอยู่ ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการรับรู้ข่าวสารนั้น ทำให้เกิดผลไม่เหมือนกันหรือไม่เป็นไปตามเจตคติของผู้รับสาร

ทฤษฎีสำคัญของเดอเฟลอร์ (De Fleur, 1996) เกี่ยวกับเรื่องนี้มีด้วยกัน 3 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีความแตกต่างของแต่ละบุคคล (Individual Differences Theory) เป็นทฤษฎีที่ชี้ให้เห็นว่า ผู้รับสารในแต่ละคนนั้นมีความแตกต่างกันในทางจิตวิทยา เช่น ทัศนคติ ค่านิยม และความเชื่อทำให้ความสนใจในการเปิดรับข่าวสารหรือการตีความข่าวสารจากสื่อมวลชนที่แตกต่างกัน ไม่มีความสอดคล้องกัน หลักการพื้นฐานเกี่ยวกับทฤษฎีความแตกต่างของแต่ละบุคคลมีดังนี้

1.1 มนุษย์เรามีความแตกต่างกันมากในองค์ประกอบทางจิตวิทยาส่วนบุคคล

1.2 ความแตกต่างนี้บางส่วนมาจากลักษณะแตกต่างทางชีวภาพ หรือทางร่างกายของแต่ละบุคคล แต่ส่วนใหญ่แล้วมาจากความแตกต่างที่เกิดจากการเรียนรู้

1.3 มนุษย์ซึ่งถูกชูปเลี่ยนภายใต้สภาพการต่างๆจะเปิดรับความคิดเห็นแตกต่างกันไปอย่างกว้างขวาง

1.4 จากการเรียนรู้สิ่งแวดล้อมทำให้เกิดทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ ที่รวมเป็นลักษณะทางจิตวิทยาส่วนบุคคลที่แตกต่างกันไป ความแตกต่างดังกล่าวได้กลายเป็นสภาวะเงื่อนไข (Conditioning) ที่กำหนดการรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชน กล่าวคือ ลักษณะบุคลิกภาพของปัจเจกบุคคลจะมีอิทธิพลต่อผลการสื่อข่าวสาร

2. ทฤษฎีกลุ่มทางสังคม (Social Categories Theory) ทฤษฎีนี้กล่าวไว้ว่า ประชาชนที่มีลักษณะทางคล้ายกัน จะมีพฤติกรรมการสื่อสารที่คล้ายคลึงกันจะแสดงพฤติกรรมการสื่อสารคล้ายคลึงกันพฤติกรรมการสื่อสารนี้ได้แก่ การเปิดรับสื่อมวลชนความชอบต่อสื่อประเภทต่างๆ และผลของการสื่อสารเป็นต้น สำหรับลักษณะส่วนบุคคลนั้น ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ ชาติพันธุ์ ศาสนา อายุ เพศ และภูมิฐานะเป็นต้น จึงทำให้ประชาชนที่มีลักษณะสังคมอยู่ในกลุ่มเดียวกันมักมีความสนใจหรือมีพฤติกรรมในทางเดียวกัน

3. ทฤษฎีความสัมพันธ์ทางสังคม (Social Relations Theory) เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างผู้รับสารกับบุคคลอื่นในสังคม ในลักษณะของกลุ่มปฐมภูมิหรือกลุ่มทุติยภูมิ โดยกลุ่มปฐมภูมิมิมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเพื่อนสนิท เพื่อนร่วมงาน หรือคนในครอบครัวและวงศาคณาญาตินี้ จะมีอิทธิพลต่อผู้รับสารมากกว่ากลุ่มทุติยภูมิ ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความใกล้ชิดน้อยกว่า ข่าวสารต่างๆ ที่ได้รับจากสื่อมวลชน มักจะถูกรับรู้หรือตีความโดยมีอิทธิพลของกลุ่มหรือบุคคลในกลุ่มเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ เช่น การที่ปัจเจกบุคคลจะเชื่อข่าวสารจากโฆษณาใดหรือไม่ นั้น มักจะได้รับอิทธิพลจากการปรึกษาหารือหรือได้ถามเพื่อนฝูงหรือผู้ใกล้ชิดอิทธิพลที่มีผลต่อการรับรู้ข่าวสารในลักษณะนี้เรียกว่า “อิทธิพลของบุคคล” (Personal Influence) พฤติกรรมการสื่อสารของบุคคล เกิดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ กันนั้นมีปัจจัยเป็นตัวกำหนด 3 ประการ คือ

3.1 ปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคล มีแนวคิดที่คนเราแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เฉพาะตัวบุคคลอย่างมากในด้านโครงสร้างทางจิตวิทยาส่วนบุคคล ซึ่งเป็นผลสืบต่อเนื่องมาจากลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน การดำรงชีวิตในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อระดับสติปัญญา ความคิด ทัศนคติ ตลอดจนกระบวนการของการรับรู้ การเรียนรู้ และการสนใจ

3.2 ปัจจัยด้านสภาพความสัมพันธ์ทางสังคม เนื่องจากคนเรามักจะยึดติดกับกลุ่มสังคมที่ตนสังกัดอยู่เป็นกลุ่มอ้างอิง (Reference Group) ในการตัดสินใจที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมใดก็ตามนั้นคือ มักจะคล้อยตามกลุ่มในแง่ความคิด ทัศนคติ และพฤติกรรมเพื่อให้เกิดเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

3.3 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม นอกกระบวนการสื่อสารจากแนวคิด ที่ว่า ปัจเจกบุคคลมักจะรวมกันเป็นกลุ่มทางสังคม และนำเอาลักษณะพื้นฐานบางประการของแต่ละบุคคลที่เหมือนกันจัดเข้าไว้เป็นกลุ่ม ลักษณะพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ฯลฯ บุคคลที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันย่อมที่จะรับเนื้อหาของการสื่อสารที่คล้ายคลึงกัน และย่อมจะมีการตอบสนองต่อเนื้อหาไม่แตกต่างกัน โดยเฉพาะปัจจัยด้านบุคลิกภาพและจิตวิทยาส่วนบุคคลจัดว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการรับรู้ข่าวสารของบุคคล (ขวัญเรือน กิตติวัฒน์: 2544)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ในรูปแบบนี้ ช่วยให้ประชาชนได้มีความรู้ ความเข้าใจ และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องแจ้งให้ทราบถึงรายละเอียดของโครงการที่จะดำเนินการรวมทั้งผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ดังนั้นการได้รับแจ้งข้อมูลข่าวสารดังกล่าว จะต้องเป็นการแจ้งก่อนที่จะตัดสินใจดำเนินโครงการ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ และความเข้าใจมากขึ้น แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จึงเป็นทฤษฎีหนึ่งในการศึกษาประชากรในตำบลรูสะมิแล จังหวัดปัตตานี ที่มีลักษณะประชากรแตกต่างกัน จะมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร โดยนำมาเป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม พร้อมทั้งนำมาประกอบ การอภิปรายผลการศึกษา

5. แนวคิดด้านสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

วิวัฒนาการของความเคลื่อนไหวในการเรียกร้องความเป็นธรรมของชาวมลายูมุสลิมในอดีต ซึ่งต่อมากระแสดังกล่าวได้นำไปสู่การแสดงออกเพื่อแสดงพลังในการต่อต้านความไม่ยุติธรรม และได้นำมาเป็นประเด็นในการก่อเหตุความไม่สงบขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในเวลาต่อมานั้นได้เริ่มปรากฏชัดเจนขึ้นในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม เมื่อได้มีการประกาศนโยบายรัฐนิยม 12 ฉบับ พระราชบัญญัติบำรุงวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2483 พระราชกำหนดวัฒนธรรมซึ่งประชาชนชาวไทยต้องปฏิบัติตาม พ.ศ. 2585 จนถึงการจัดตั้งสภาวัฒนธรรมแห่งชาติใน พ.ศ. และการใช้กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัวและมรดกแทน กฎหมายอิสลาม ซึ่งล้วนสร้างความรู้สึกแปลกแยกแตกต่างให้กับคนต่างชาติพันธุ์ในประเทศอย่างมาก เนื่องจากเป็นระเบียบที่ออกมาควบคุมและกำหนดวิธีการดำเนินชีวิต กำกับพฤติกรรมประจำวันของผู้คนในหลายด้าน ทั้งยังกำหนดบทลงโทษหากฝ่าฝืนไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนชื่อนามสกุลให้เป็นแบบไทยให้เรียนและสื่อสารด้วยภาษาไทย ห้ามใช้ภาษามลายูในการติดต่อราชการห้ามเรียกคำภีร์อัลกุรอาน ส่งเสริมการนับถือพุทธศาสนา กำหนดการแต่งกายแบบสุภาพชนที่ต้องสวมหมวกใส่ถุงเท้าและรองเท้า ห้ามสวมโสร่ง ห้ามใช้ผ้าคลุมศีรษะและห้ามกินหมาก เป็นต้น

ข้อกำหนดต่างๆ เหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่ทำให้ชาวมลายูมุสลิมในภาคใต้รู้สึกถูกจำกัดเสรีภาพ บังคับให้ปรับเปลี่ยนจารีตของตัวเองเพื่อที่จะเป็นไทย และยังสะสมความรู้สึกไม่

พอใจในหมู่ชนมากขึ้น เนื่องจากเป็นกฎหมายโลกมากำกับแบบแผนชีวิตที่เคยดำเนินไปอย่างเคร่งครัดภายใต้กฎหมายอิสลาม ซึ่งหลายอย่างเป็นวิธีปฏิบัติที่ขัดกับหลักศรัทธาทางศาสนาและวัฒนธรรมอิสลามอย่างสิ้นเชิง เรื่องที่ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นรู้สึกเดือดร้อนที่สุดก็คือ การที่รัฐบาลไทยมาควบคุมชีวิตประจำวันมากขึ้น ภาษา ศาสนาและคุณค่าทางวัฒนธรรมของพวกเขาได้ตกไปอยู่ในอำนาจของรัฐบาลมากขึ้น ยิ่งกว่านั้นต้องสูญเสียการปกครองตนเองไป ซึ่งเคยมีชีวิตอยู่ภายใต้กฎหมายอิสลาม (ซาริอะฮ.) ดังนั้นการสูญเสียการปกครองตนเองไป และการที่กฎหมายศาสนาถูกแทนที่ด้วยกฎหมายทางโลก จึงทำให้คนเหล่านั้นถูกจำกัดสิทธิ์ในการที่จะปฏิบัติศาสนกิจ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ตนยึดถือปฏิบัติมาตลอดชีวิต การต่อต้านการปกครองของไทยตั้งแต่ต้น มีมาในรูปแบบของการลุกฮือ เรื่องศาสนาโดยพยายามจะปลดปล่อยอำนาจจากการเมืองของต่างชาติ (ไทย) ออกไปจากอาณาบริเวณนั้น

ในที่สุดช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2490 - 2491 ได้เกิดเหตุการณ์ปะทะกันระหว่างฝ่ายรัฐบาลและชาวมลายูมุสลิมอย่างรุนแรงหลายกรณี เช่น กรณีการจับกุมกลุ่มฮัจยีสุหลง ในวันที่ 10 มกราคม 2490 ด้วยข้อหาว่าแบ่งแยกดินแดน จึงนำไปสู่การจับกุมกลุ่มประท้วงซึ่งเป็นชวานาก่อให้เกิดการปะทะและจลาจลขึ้นหลายพื้นที่ในปัตตานีและนราธิวาสอย่างต่อเนื่อง กรณี “ปะลุกาสาเมาะ” ในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2490 เมื่อตำรวจคนหนึ่งถึงถูกโจรยิงเสียชีวิตที่หมู่บ้านปะลุกาสาเมาะ ตำรวจกลุ่มหนึ่งเข้าไปในหมู่บ้านนั้นสอบสวนทราบมาชาวบ้านและกล่าวหาพวกเขาว่าสมคบกับโจรจากนั้นก็เผาหมู่บ้านเสียสิ้น ทำให้ชาวบ้าน 25 ครอบครัวไร้ที่อยู่อาศัย (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2547: 22) และกรณีเกิดเหตุรุนแรงที่บ้านคุดงญอในวันที่ 28 เมษายน 2491 เหตุการณ์ครั้งนั้นทำให้ชาวมลายูมุสลิมทั้งที่เป็นสตรี ผู้ชรา และทารกเสียชีวิตเกิดเกือบ 400 คนส่วนตำรวจสยามเสียชีวิตประมาณ 30 คน (ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, 2547: 22)

หลังจากที่มีเหตุการณ์รุนแรงในหลายๆ กรณีในช่วงปี พ.ศ. 2490–2491 แล้วสถานการณ์รุนแรงในพื้นที่ก็เบาบางแต่ก็มีปรากฏบ้างเป็นครั้งคราว จนกระทั่งในช่วงปี พ.ศ. 2534 – 2539 เหตุการณ์เริ่มมีความรุนแรงขึ้นอีกครั้ง โดยมีการก่อเหตุขึ้นเป็นระยะๆ เช่น การเดินขบวนประท้วงเรื่องมัสยิดกรือเซะ (2534) การเผาโรงเรียนถึง 34 แห่งในจังหวัดปัตตานี ยะลาและนราธิวาส การดักรับชิงรถไฟสายคูโหลโก-ลก-กรุงเทพฯ (2536) การลอบวางระเบิดรถไฟที่ อ.จะนะ (2535) เรือตำรวจน้ำ สะพานเดชานุชิตที่ปัตตานี (2536) ร้านหนังสือที่ อ.หาดใหญ่ และสถานีรถไฟที่หาดใหญ่จังหวัดสงขลา (2537) วางเพลิงรถไฟคูโหลโก-ลก - สุราษฎร์ธานี ที่จังหวัดนราธิวาส (2539) อีกทั้งผลกระทบสำคัญที่เกิดจากการเคลื่อนไหวแบ่งแยกดินแดนของกลุ่มขบวนการต่างๆ ดังกล่าวเพื่อปกครองและการบรรลุเป้าหมายสุดท้าย โดยการประกาศเป็นรัฐเอกราชแยกจากประเทศไทยนั้นทำให้ประชาชนในพื้นที่นั้นไม่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ถูกลอบทำร้าย

ทรัพย์สินทางราชการถูกทำลาย เศรษฐกิจประสบปัญหาอยู่ในภาวะถดถอยการให้บริการทางสังคม ทั้งการศึกษาและสาธารณสุขไม่อาจดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกพื้นที่ทุก กลุ่มเป้าหมายนอกจากนี้ ยังก่อให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิต ประชาชนและเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชน ในพื้นที่บางส่วนพากันทยอยออกจากพื้นที่ และส่งผลให้วัฒนธรรมความดีงามภายใต้ความ หลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา และประเพณีวัฒนธรรมค่อยๆ เลือนหายไป หากพิจารณาสถิติ เหตุการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ย้อนหลังจากการก่อเหตุความไม่สงบรุนแรง เมื่อ วันที่ 4 กรกฎาคม 2547 ที่มีกลุ่มคนร้ายบุกปล้นปืนไป 413 กระบอกและฆ่าทหาร 4 นายในค่ายกรม หลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ซึ่งเป็นที่ตั้งกองพันพัฒนาที่ 4 บ้านปิเหล็ง อำเภोजะเอยร์ จังหวัด นราธิวาสโดยนับจากปี 2546 ย้อนหลังไปถึงปี 2536 (ระยะเวลา 11 ปี) พบว่ามีเหตุรุนแรงเกิดขึ้นใน จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส (รวมทั้งที่เกิดในจังหวัดสงขลาและสตูลบางส่วน) รวม 748 ครั้งโดยเฉลี่ย เกิดเหตุปีละ 68 ครั้ง (รายงานคณะกรรมการอิสลามเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ, 2549: 70) สำหรับ สถิติเหตุการณ์ในช่วงปี 2540 - 2546 (7 ปี) ที่เกิดขึ้นในพื้นที่สี่จังหวัดชายแดนใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาสและสงขลา) มีจำนวนเหตุร้ายค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่ไม่เกินปีละ 100 ครั้ง คือ ปี 2543 จำนวนน้อยที่สุด 15 ครั้ง รองลงมาคือ ปี 2544 (35 ครั้ง) ปี 2541 (47 ครั้ง) ปี 2542 (53 ครั้ง) ปี 2545 (66 ครั้ง) และปี 2540 (219 ครั้ง) รองลงมาคือจังหวัดปัตตานี (106 ครั้ง) และจังหวัดยะลา (84 ครั้ง) ตามลำดับ (กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2551: 33)

ตลอดระยะเวลาที่เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ตั้งแต่อดีต ถึงปัจจุบัน พบว่าหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างมุ่งหาวิธีแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วนเพื่อที่จะแก้ไข ปัญหาให้ยุติโดยเร็ว แต่ในขณะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำลังหาทางแก้ปัญหาเหล่านั้นเหตุการณ์ความไม่ สงบในพื้นที่กลับทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งก็ไม่สามารถหาสาเหตุหรือที่มาของปัญหาได้อย่าง ชัดเจนและยังไม่มีตัวบ่งชี้ใดที่จะเชื่อมั่นได้ว่า ความไม่สงบจะยุติลงเมื่อใด

5.1 ปัจจัยที่มีผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

เนื่องจากในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ ยะลา ปัตตานี นราธิวาส มี ประชากรรวมทั้งสิ้นประมาณ 1.78 ล้านคน นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 78 ศาสนาพุทธและอื่นๆ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่า นอกจากประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่สงบ ในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยการศึกษาได้จำแนกผลกระทบดังกล่าวออกเป็น 4 ประการ ดังนี้

1. ผลกระทบต่อตนเอง ในเรื่องของความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สิน ความทุกข์ยากลำบากในการดำเนินชีวิตที่เป็นผลจากสถานการณ์ความไม่สงบ รวมถึง ขวัญและกำลังใจของประชาชน ซึ่งจากความสูญเสียจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น โดยเฉพาะ

การสูญเสียชีวิตของญาติพี่น้องที่ใกล้ชิดกันทำให้กระทบกระเทือนจิตใจและส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิตของประชาชนอยู่เสมอ ดังนั้น สุขภาพจิตของบุคคลจะเป็นอย่างไรจึงขึ้นอยู่กับปรับตัว ความเข้าใจต่อสถานการณ์และการแก้ปัญหาของแต่ละคน โดยที่ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ อ่างใน อภิษฐ์ มงคล และคณะ, 2548: 13) ได้กล่าวถึงมิติของผู้มีสุขภาพจิตดีไว้ 3 ประการ คือ

1.1 ความรู้สึกต่อตนเอง ได้แก่ ความไม่เกิดอารมณ์ต่างๆ มากนัก เช่น โกรธ กลัว อิจฉาริษยา วิตกกังวล สามารถควบคุมความผิดหวังได้ เข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง เช่น การยอมรับข้อบกพร่องของตนเอง ไม่เข้าข้างตนเอง หรือแก้ตัวให้กับตนเองตลอดเวลา ยอมรับสถานการณ์ที่แก้ไขไม่ได้ รู้สึกไม่พอใจในสิ่งต่างๆ

1.2 ความรู้สึกต่อผู้อื่น ได้แก่ การให้ความรักแก่ผู้อื่น และยอมรับความสนใจของผู้อื่น คบหาสมาคมกับผู้อื่นได้ ไว้วางใจคนอื่น ๆ ไม่หวาดระแวง รู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ

1.3 ความสามารถในการดำเนินชีวิต ได้แก่ ความสามารถแก้ไขปัญหาชีวิตได้เป็นอย่างดี มีสิทธิและรับผิดชอบต่อน้ำหนักของตนเอง รู้จักทำสภาพแวดล้อมให้ดีที่สุด รู้จักวางแผนการดำเนินชีวิตไม่หวาดกลัวอนาคต ยอมรับประสบการณ์และความคิดใหม่ๆ ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ วางเป้าหมายนำมาซึ่งความสำเร็จในชีวิตของตนเองได้

2. ผลกระทบต่อครอบครัว ในเรื่องของความมั่นคงและความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน ความทุกข์ยากลำบากในการดำเนินชีวิตที่เป็นผลจากสถานการณ์ความไม่สงบแล้ว รวมถึงขวัญและกำลังใจของสมาชิกและญาติในครอบครัว โดยเฉพาะกรณีครอบครัวที่ได้รับผลกระทบจากการสูญเสียผู้นำครอบครัวโดยตรง ผลที่ตามมาไม่เพียงแต่ปัญหาทางสุขภาพจิตของครอบครัวแต่ยังส่งผลกระทบต่อสภาพของครอบครัวที่ขาดผู้นำ เกิดปัญหาหึงห่ม่าย เด็กกำพร้า ครอบครัวต้องสูญเสียรายได้ อันจะนำมาซึ่งปัญหาต่างๆ อีกมากมาย

3. ผลกระทบต่อน้ำที่การทำงาน สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ ส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานของประชาชน ได้แก่ ความปลอดภัยในการเดินทางไปปฏิบัติงานในแต่ละวัน

4. ผลกระทบต่อกิจกรรมและบริการทางสังคม สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ ดังกล่าวที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ได้แก่ การเดินทางไปติดต่องานต่างๆ ตลอดจนการไปตลาด ออกกำลังกาย พักผ่อนหย่อนใจ และรวมทั้งการพบปะพูดคุยกับคนทั่วๆ ไป เป็นไปด้วยความยากลำบากและคับข้องใจและรู้สึกไม่ปลอดภัยต่อตนเอง เกิดความหวาดระแวงเกิดขึ้นตามมา

จากแนวคิดข้างต้นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีสาเหตุของปัญหาไม่ใช่เพียงความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่างทางเชื้อชาติ ภาษาและศาสนาเท่านั้น ความขัดแย้งในอดีตเป็นความขัดแย้งระหว่างสยามคือกรุงเทพฯกับปัตตานี โดยมี “นคร” ต่างๆ คือหัวเมืองทางใต้หลายๆหัวเมืองมีส่วนร่วมด้วย มูลเหตุสำคัญอีกสองประการที่ถูกลืมคือ ความขัดแย้งในอดีตเป็นการแย่งชิงผลประโยชน์ทางการค้าในอ่าวไทย โดยมีมหาอำนาจ เช่น อังกฤษคอยชักใยและเข้าข้าง ฝ่ายใดก็ตามที่ให้ประโยชน์แก่ตน สถานการณ์ปัจจุบันเป็นความต่อเนื่องจากความขัดแย้งในอดีต โดยมีหลายปัจจัยที่ทราบกันดีเข้ามาเติมเชื้อเพลิง เช่น การดูถูกดูหมิ่นเหยียดหยามความยุติธรรม การแบ่งแยกทางศาสนา อีกปัจจัยหนึ่งคือความกลัวหลังความเจริญทางวัตถุและการแก้ปัญหาความทุกข์ยากของประชาชน เกิดจากนโยบายการจัดสรรงบประมาณที่ความเป็น “ภาคใต้” มาบังคับความต้องการและปัญหาของของประชาชนสามจังหวัดและสี่อำเภอในสงขลาและพยายามที่จะแก้ปัญหานั้น โดยที่จะได้พยายามควบคุมตัวแปรหรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องอย่างมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

6. สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานขององค์กรบริหารส่วนตำบลรูสะมิแล

1. สภาพทั่วไป

1.1 ลักษณะที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลรูสะมิแล จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2538 ตามประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับประกาศทั่วไป เล่ม 112 ตอนพิเศษ 60 เป็นตำบล 1 ใน 10 ของอำเภอเมืองปัตตานีระยะห่างจากอำเภอเมืองปัตตานี และเทศบาลเมืองปัตตานีไปทางทิศตะวันตก ประมาณ 3 กิโลเมตร

1.2 เนื้อที่ องค์การบริหารส่วนตำบลรูสะมิแล ครอบคลุมพื้นที่ในเขตตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานีจำนวน 6 หมู่บ้านมีเนื้อที่รับผิดชอบทั้งหมด 13.5 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 8,437 ไร่

1.3 อาณาเขต

ทิศเหนือ	จด	อ่าวไทย
ทิศใต้	จด	ตำบลปะกาสะรัง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
ทิศตะวันออก	จด	เทศบาลเมืองปัตตานี
ทิศตะวันตก	จด	ตำบลคอนรัก อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

1.4 ลักษณะภูมิประเทศและลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิประเทศ เป็นที่ราบชายฝั่งทะเล สภาพที่เป็นหาดโคลนเลน เนื่องจากอยู่ในแนวปากแม่น้ำปัตตานี ลักษณะภูมิอากาศ เนื่องจากตำบลรูสะมิแลตั้งอยู่ในเขตอำเภอ

เมืองปัตตานี และอยู่ติดกับทะเล อ่าวไทย จึงทำให้มีลักษณะภูมิอากาศแบบร้อนชื้น และมีเพียง 2 ฤดูกาล คือ

1.4.1 ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน อากาศจะร้อนที่สุดในเดือน แต่เนื่องจากตำบลรูสะมิแลอยู่ติดกับอ่าวไทยฝั่งตะวันออก จึงทำให้สภาพอากาศไม่ร้อนมากนัก

1.4.2 ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนมกราคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือจะมีฝนตกชุกต่อเนื่องกัน และโดยทั่วไปจะมีฝนตกถึงหนักมากเป็นบางช่วง โดยเฉพาะในเดือนพฤศจิกายนของทุกปีจะมีฝนตกมากที่สุด อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 82.40 องศาฟาเรนไฮต์ สูงสุดประมาณ 38 องศาเซลเซียส

1.5 เขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลรูสะมิแล มีหมู่บ้านอยู่ในเขตการปกครองจำนวน 6 หมู่บ้าน คือ

- หมู่ที่ 1 บ้านรูสะมิแล
- หมู่ที่ 2 บ้านบางปลาหมอ
- หมู่ที่ 3 บ้านคอนรัก
- หมู่ที่ 4 บ้านงาแม่
- หมู่ที่ 5 บ้านโคกม่วง (บ้านพระยาเมือง)
- หมู่ที่ 6 บ้านสวนสมเด็จ

จำนวนประชากรภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรูสะมิแล ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบลรูสะมิแล มีทั้งหมด จำนวน 7,421 หลังคาเรือนมีประชากรรวม 17,027 คน แยกเป็น ชาย จำนวน 8,183 คน หญิง จำนวน 8,844 คน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 1,261 คน/ตารางกิโลเมตร ประชากรประมาณร้อยละ 85 นับถือศาสนาอิสลาม

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรภายในเขตตำบลรูสะมิแล

พื้นที่	จำนวนประชากร			
	ชาย	หญิง	รวม	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 1 บ้านรูสะมิแล	2,164	2,303	4,467	1,670
หมู่ที่ 2 บ้านบางปลาหมอ	421	467	888	143
หมู่ที่ 3 บ้านคอนรัก	227	219	446	102

ตารางที่ 1 (ต่อ)

พื้นที่	จำนวนประชากร			
	ชาย	หญิง	รวม	หลังคาเรือน
หมู่ที่ 4 บ้านงาแม่	779	807	1,586	893
หมู่ที่ 5 บ้านโคกม่วง (บ้านพระยาเมือง)	1,740	1,887	3,627	1,552
หมู่ที่ 6 บ้านสวนสมเด็จ	2,852	3,161	6,013	3,061
รวม	8,183	8,844	17,027	7,421

ที่มา: ข้อมูล ณ วันที่ 29 เมษายน 2552 สำนักบริหารการทะเบียน อำเภอเมืองปัตตานี

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 การประกอบอาชีพของประชากร ตำบลรูสะมิแล เป็นตำบลที่มีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบชายฝั่งทะเล และมีเขตพื้นที่ติดต่อกับเทศบาลเมืองปัตตานี การประกอบอาชีพของประชากรจึงมีความหลากหลาย และสามารถแบ่งเป็นสัดส่วนได้โดยประมาณ คือ

อาชีพรับจ้าง	จำนวน	40 %
อาชีพค้าขาย	จำนวน	25 %
อาชีพการประมงชายฝั่ง	จำนวน	20 %
อาชีพอื่นๆ	จำนวน	15 %

ทรัพยากรธรรมชาติในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลรูสะมิแล

2.2 ทรัพยากรน้ำ

ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรูสะมิแล มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบชายฝั่งทะเล ก่อให้เกิดอาชีพทำการประมงขนาดเล็กในระยะสามพันเมตรจากฝั่งชายหาดทะเลในบริเวณหมู่บ้าน เนื่องจากชายหาดในพื้นที่เป็นแนวบริเวณปากแม่น้ำปัตตานี ทำให้มีทรัพยากรสัตว์น้ำค่อนข้างอุดม เช่น กุ้ง หอย ปลา นอกจากนี้ยังมีแหล่งน้ำจืดได้แก่ ลำห้วย, ลำน้ำ 4 แห่ง/บึง, หนองน้ำ 2 แห่ง และคลองชลประทาน 1 แห่ง

2.3 ทรัพยากรป่าไม้ พื้นที่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลรูสะมิแล เป็นพื้นที่โคลนเลนป่าไม้น้อย จะมีป่าชายเลนเพียงเล็กน้อย เนื่องจากถูกบุกรุกจากประชากรในการทำที่อยู่อาศัย

2.4 สภาพสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไปยังมีปัญหาอยู่บ้างเล็กน้อย ด้านความสะอาดของแหล่งชุมชน และการระบายน้ำเสียจากอาคารบ้านเรือน ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลรูสะมิแล ได้พิจารณาและดำเนินการแก้ไขไปแล้วระดับหนึ่ง ได้แก่ เร่งดำเนินการสร้างคูระบายน้ำสาธารณะให้

มีจำนวนมากขึ้น การจัดการเกี่ยวกับขยะมูลฝอยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่นเพิ่มถึงขยะการรณรงค์การมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะให้ถูกสุขลักษณะ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาและรวบรวมงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษางานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้องในประเด็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

วิลาศ พร้อมเพ็ญ (2544: 92) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำในการอนุรักษ์ป่าชายเลน เขตพื้นที่คลองใหญ่ จังหวัดตราด” พบว่า เพศ อายุ ระยะเวลาที่อยู่อาศัย พื้นที่ผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำ การได้รับข่าวสาร และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ต่อการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ส่วนอาชีพอื่นที่นอกจากการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ระดับการศึกษา และแหล่งที่มีข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ต่อการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ

ชัยวัฒน์ กาวิวัน (2544: 114) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมไฟป่า กรณีศึกษา ป่าสงวนแห่งชาติแม่ลาน-แม่กาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ พบว่า การได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องไฟป่ามากกว่ามีส่วนร่วมในการควบคุมไฟป่ามากกว่าการได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องไฟป่าน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สุชา เสาวภาคย์ (2545: 74) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมชายหาด กรณีศึกษาหาดปากเมง อำเภอลิเกา จังหวัดตรัง” พบว่าประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมหาดปากเมงอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าอาชีพ สถานะทางสังคม การใช้ประโยชน์จากหาดปากเมง เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เพศ อายุ ระยะเวลาที่อยู่อาศัยในท้องถิ่น

สรวิรัตน์ เตชรัตน์ (2546: 94) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งพื้นที่ปากแม่น้ำเวฬุ จังหวัดจันทบุรีและตราด พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับทรัพยากรชายฝั่งมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรชายฝั่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวถึง ผู้ที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารมากจะมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งมาก ผู้ที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อยจะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งน้อย

ศุภราภรณ์ ธรรมชาติ (2541: 101) ได้ศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง กรณีศึกษาอำเภอละงู จังหวัดสตูล” พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งขึ้นอยู่กับ เพศ อายุ อาชีพ ความคิดเห็น และการได้รับข้อมูลข่าวสาร อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัย ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม ระยะเวลาที่อาศัยในท้องถิ่นและความรู้ไม่ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง

ชุมพล ชัยชนะ (2544: 96) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรบริเวณเขตรักษาสัตว์ป่าแม่น้ำภาชี จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษา พบว่า รายได้รวมมีผลต่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้

สบสุข ลีละบุตร (2543: 104) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรณีศึกษาเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า เพศมีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยเพศชายมีส่วนร่วมในอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากกว่าเพศหญิง

อภิชาติ หนูน้อย (2544: 74) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนของประชาชน ในเขตอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า รายได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

ธีรเบศร์ เก่งธัญญพิช (2544: 94) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนโดยรอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลี จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษา พบว่า รายได้รวมของครอบครัวมีผลต่อความคิดเห็นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ชุบา เสาวภาคย์ (2545: 74) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมชายหาด กรณีศึกษา หาดปากเมง อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง พบว่า กลุ่มประชากรเพศชายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมหาดปากเมงมากกว่าเพศหญิง

ดังนั้นการค้นคว้าอิสระครั้งนี้จึงตั้งสมมุติฐานว่า ประชาชนท้องถิ่นเพศชายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนมากกว่าเพศหญิง

ศุภราภรณ์ ธรรมชาติ (2541: 124) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง กรณีศึกษา อำเภอละงู จังหวัดสตูล พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยประชาชนที่มีอายุมากมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งมากกว่าประชาชนที่มีอายุน้อย

ดังนั้นการค้นคว้าอิสระครั้งนี้จึงตั้งสมมุติฐานว่า ประชาชนท้องถิ่นที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนแตกต่างกัน

ณัฐพล จันทะแจ้ง (2548: 119 - 122) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน กรณีศึกษา ป่าชุมชนบ้านแม่สาด ตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกันมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยกลุ่มรายได้มากกว่า 5,001 – 10,000 มีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนมากกว่ากลุ่มรายได้อื่นๆ

ดังนั้นการค้นคว้าอิสระครั้งนี้จึงตั้งสมมุติฐานว่า ประชาชนท้องถิ่นที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนแตกต่างกัน

พินดา วิมานรัตน์ (2543: 98) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงบอระเพ็ดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

วิไลพร จันทรสุวรรณ (2544: 136) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกนิคมสร้างตนเองในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา พบว่าระดับการศึกษาของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กล่าวคือ ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน การติดตามผล และการบำรุงรักษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ดังนั้นการค้นคว้าอิสระครั้งนี้จึงตั้งสมมุติฐานว่า ประชาชนท้องถิ่นที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนแตกต่างกัน

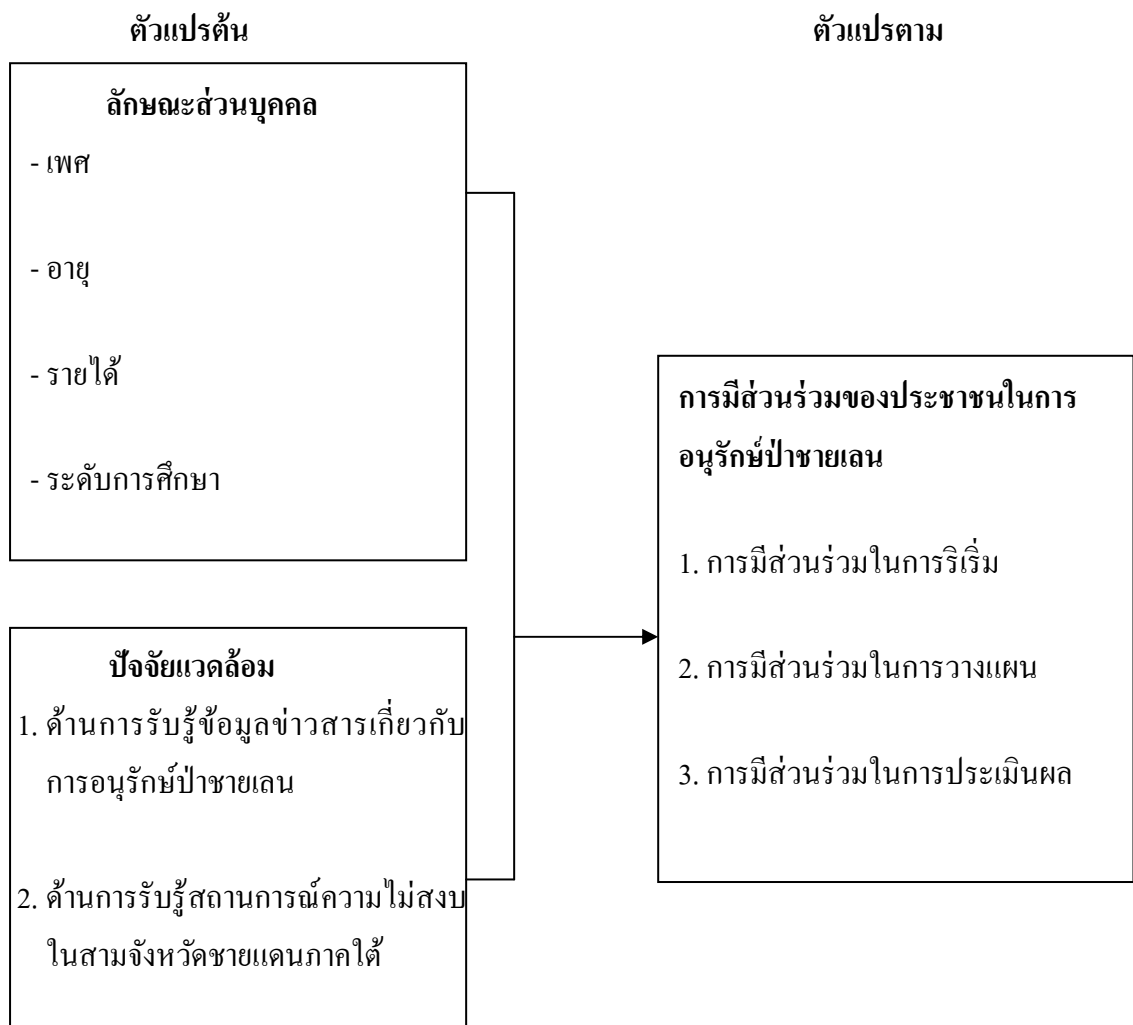
ชัยยันต์ กาวิวน (2544: 114) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมไฟฟ้า กรณีศึกษาป่าสงวนแห่งชาติแม่ลาน - แม่กาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่ พบว่า การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเรื่องไฟฟ้ามากกว่ามีส่วนร่วมในการควบคุมไฟฟ้ามากกว่าการรับรู้ข้อมูลข่าวสารไฟฟ้าน้อยกว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรีรัตน์ เตชรัตน์ (2546: 94) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งพื้นที่ปากแม่น้ำแควฯ จังหวัดจันทบุรีและตราด พบว่า ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรชายฝั่งมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือ ผู้ที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารมากจะการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งมาก ผู้ที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารน้อยจะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งน้อย

ดังนั้นการค้นคว้าอิสระครั้งนี้จึงตั้งสมมุติฐานว่า ประชาชนท้องถิ่นที่มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการค้นคว้าอิสระ

จากการศึกษาเอกสารหลักการและทฤษฎีงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดการค้นคว้าอิสระเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี

สมมติฐานในการค้นคว้าอิสระ

1. ประชาชนท้องถิ่นในตำบลรูสะมิแลที่มีลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนแตกต่างกัน
2. ประชาชนท้องถิ่นในตำบลรูสะมิแล ที่มีปัจจัยแวดล้อม ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เป็นการค้นคว้าอิสระเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูดะมิแล ตำบลรูดะมิแล จังหวัดปัตตานี เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหา ผลการเปรียบเทียบปัญหา และหาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมของประชาชนอันจะนำมาซึ่งการแก้ปัญหาให้มีประสิทธิภาพที่สูงขึ้นเพื่อให้การดำเนินการค้นคว้าอิสระอิสระเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ คือ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง (Population and Sample)

1. ประชากร (Population) ที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนรูดะมิแล ที่มีอาชีพทำการประมงชายฝั่ง ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ใน หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 และ หมู่ 3 ของตำบลรูดะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีจำนวน 1,915 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนรูดะมิแลซึ่งมีอาชีพทำการประมงชายฝั่งหรือผู้ที่สามารถเป็นตัวแทนในชุมชนจำนวน 331 คน

2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตร Yamane (อ้างถึงใน วรรณิษฐา ชุ่มทองกลาง 2548: 60) ดังสูตรต่อไปนี้

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

N แทน ขนาดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมากที่สุดยอมรับได้ (0.05)

จากสูตรเมื่อแทนค่าขนาดของประชากร จะได้ค่า ดังต่อไปนี้

$$\text{แทนค่า} \quad N = \frac{1,915}{1 + 1,915 (0.05)^2}$$

$$N = 331$$

ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระอิสระ จำนวน 331 คน

2.2 หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sampling Random) กลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้านของตำบลรูสะมิแล ปรากฏดังตาราง 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้านที่ประชากรประกอบอาชีพประมงชายฝั่งในตำบลรูสะมิแล

จำนวนประชากร			
หมู่บ้าน	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละ
หมู่ที่ 1 บ้านรูสะมิแล	1,670	289	87.31
หมู่ที่ 2 บ้านบางปลาหมอ	143	25	7.55
หมู่ที่ 3 บ้านคอนรัก	102	17	5.14
รวม	1,915	331	100

2.3 จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนที่คำนวณได้โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sampling Random) โดยการจับสลากบ้านเลขที่ตามสัดส่วนที่คำนวณได้ และส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ตามที่จับสลากได้ด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษาจากเอกสาร ตำราและงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Close Ended Questionnaire) จำนวน 1 ชุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ดังตัวอย่าง

00. เพศ () ชาย () หญิง

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ มี 2 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2.1 ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร มีจำนวน 10 ข้อ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
00.	ท่านคิดว่าการประชาสัมพันธ์โครงการ ปูปลูกป่าชายเลน มีผลมากต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน					

ตอนที่ 2.2 ด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีจำนวน 10 ข้อ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
00.	ท่านคิดว่าเหตุการณ์ความไม่สงบมีผลกระทบต่อตัวท่าน					

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของประชาชนได้แบ่งระดับการวัดเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้มาตรวัดแบบมาตรส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ Likert

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร คือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรัฐยะลา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ มี 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน จำนวน 10 ข้อ
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3.1 การมีส่วนร่วมในการริเริ่ม (10 ข้อคำถาม)

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>การมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม</u>					
00.	ท่านเคยเป็นผู้นำชาวบ้านในการต่อต้านนายทุนที่บุกรุกทำลายป่าชายเลน					

ตอนที่ 3.2 การมีส่วนร่วมในการวางแผน (10 ข้อคำถาม)

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>การมีส่วนร่วมในการวางแผน</u>					
00.	ท่านเคยร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม เพื่อปลูกป่าชายเลน					

ตอนที่ 3.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (10 ข้อคำถาม)

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	<u>การมีส่วนร่วมในการประเมินผล</u>					
00.	ท่านเคยมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังจากมีการติดตามและประเมินผล					

ผู้ศึกษาได้แบ่งระดับการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยใช้มาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ LiKert เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อแปลความหมายของแบบทดสอบ ดังนี้

5	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีส่วนร่วมมาก
3	หมายถึง	มีส่วนร่วมปานกลาง
2	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อย
1	หมายถึง	มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ผู้ศึกษาได้กำหนดการหาค่าเฉลี่ยคะแนนแต่ละข้อและได้กำหนดเกณฑ์การแปลผลโดยใช้เกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (วัน เดชพิชัย, 2535: 531 - 533) ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีส่วนร่วมมากที่สุด

2. วิธีการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ค้นคว้าอิสระรายละเอียดของเนื้อหาที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการค้นคว้าอิสระเอกสารที่เกี่ยวข้องและมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ โดยศึกษางานของ (เฉลิมพร ชูศรี, 2543)

2.2 ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร และงานค้นคว้าอิสระที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยกำหนดขอบเขตของคำถามตามตัวแปรที่ต้องการศึกษาแล้วปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อขอคำแนะนำ และเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามต่อไป

2.3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบและแนะนำปรับปรุงแก้ไข

การหาค่าเที่ยงตรง (validity) จากแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความครอบคลุมของเนื้อหาและด้านการใช้ภาษา

ความเหมาะสม ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อคำถาม และสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

2.4 นำไป (Try Out) ก่อนกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น ยกเว้น 3 หมู่บ้านดังกล่าวจำนวน 30 คน จากนั้นนำคำตอบที่ได้มาทดสอบวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach's Alpha) ในภาพรวม ได้ค่าความเชื่อมั่น Alpha Coefficient เท่ากับ .965 และในรายด้านสามารถหาค่าความเชื่อมั่นได้ ดังนี้

2.4.1 แบบสอบถามด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร (จำนวน 8 ข้อ) ได้ค่าความเชื่อมั่น Alpha coefficient เท่ากับ .797

2.4.2 แบบสอบถามด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จำนวน 10 ข้อ) ได้ค่าความเชื่อมั่น Alpha coefficient เท่ากับ .826

2.4.3 แบบสอบถามด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน (จำนวน 30 ข้อ) สำหรับผลการวิเคราะห์ในแต่ละส่วนปรากฏผล ดังนี้

3.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น Alpha coefficient เท่ากับ .877

3.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน จำนวน 10 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่น Alpha coefficient เท่ากับ .887

3.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำนวน 10 ได้ค่าความเชื่อมั่น Alpha coefficient เท่ากับ .855

ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

ผู้ค้นคว้าอิสระได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับดังนี้

เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการแจกแบบสอบถามให้กับประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลรูสะมิแล โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 331 คน จากประชากรทั้งหมด 1,915 คน สำหรับขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1. ขอนหนังสือจากสำนักงานการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ถึงผู้ใหญ่บ้าน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ส่งหนังสือพร้อมนำแบบสอบถามไปทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการค้นคว้าอิสระ โดยระบุวันที่ต้องการข้อมูลคืน และจะมารับได้ในวันใด
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม และนำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำผลการตอบไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้มาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีค้นคว้าอิสระทางสถิติ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป spss for Windows โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1.1 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ใช้วิธีการนับจำนวน หาค่าร้อยละ (percentage) ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอิสระจากแบบสอบถามตอนที่ 1 คือลักษณะส่วนบุคคล หาค่าคะแนนเฉลี่ย (arithmetical mean) ของปัจจัยแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของประชาชน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อวัดการกระจายของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน โดยหาเป็นรายข้อและโดยภาพรวมแต่ละด้าน

1.2 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t – test และ ความแปรปรวนทางเดียว (Oneway ANOVA)

1.3 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

2. เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผล

การให้คะแนนและกำหนดมาตรฐานในการวัดตัวแปร มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ปัจจัยแวดล้อมในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ (จำนวน 20 ข้อ) ใช้มาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ต (Likert's Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนเพื่อแปลความหมายของแบบทดสอบ ดังนี้

คำถาม	คำถามทางบวก	คำถามทางลบ
มากที่สุด	5	1
มาก	4	2
ปานกลาง	3	3

คำถาม	คำถามทางบวก	คำถามทางลบ
น้อย	2	4
น้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้มี 5 ระดับ การแปลความหมายค่าเฉลี่ย โดยผู้ศึกษาเลือกใช้วิธีการของ เบส (Best, อ้างถึงใน วัน เดชพิชัย, 2535: 531 - 533) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.50 – 5.00	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.50 – 4.49	มาก
คะแนนเฉลี่ย	2.50 – 3.49	ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.50 – 2.49	น้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 1.49	น้อยที่สุด

2.2 ในการวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (จำนวน 30 ข้อ) ใช้มาตรวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

การมีส่วนร่วมมากที่สุด	ได้คะแนน	5	คะแนน
การมีส่วนร่วมมาก	ได้คะแนน	4	คะแนน
การมีส่วนร่วมปานกลาง	ได้คะแนน	3	คะแนน
การมีส่วนร่วมน้อย	ได้คะแนน	2	คะแนน
การมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ได้คะแนน	1	คะแนน

การแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยคะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	หมายความว่า	ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	หมายความว่า	ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	หมายความว่า	ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	หมายความว่า	ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	หมายความว่า	ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่

3.1.1 ค่าร้อยละ

3.1.2 ค่าเฉลี่ย

3.1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

3.2.1 การทดสอบค่าที (t – test)

3.2.2 การทดสอบค่าเอฟ (F – test)

3.2.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation)

3.2.4 สถิติที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบัค (Cronbach's Alpha)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การค้นคว้าอิสระเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรัฐยะมิแล” บทนี้เป็นการกล่าวถึง สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และผู้ค้นคว้าอิสระได้ดำเนินการค้นคว้าอิสระและนำเสนอผลการค้นคว้า ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทนค่า	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทนค่า	ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Meam)
S.D.	แทนค่า	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standrad Deviaton : S.D.)
t-test	แทนค่า	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบที (t-distribution)
F-teat	แทนค่า	ค่าสถิติที่ใช้ทดสอบเอฟ (F-distribution)
F	แทนค่า	ค่าจำนวนความถี่ (Frequency)
P<.05	แทนค่า	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Probability)

รายละเอียดที่จะนำเสนอในบทนี้ เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าอิสระการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรัฐยะมิแล ซึ่งผู้ค้นคว้าอิสระจะนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียงตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน โดยการแจกแจงจำนวนค่าร้อยละจากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 331ฉบับดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	240	72.50
หญิง	91	27.50
รวม	331	100.00

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีจำนวน 331 คน พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 72.50 รองลงมา คือ เพศหญิง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 30 ปี	25	7.60
31 – 40 ปี	145	43.80
มากกว่า 41 ปี ขึ้นไป	161	48.60
รวม	331	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีจำนวน 331 คน พบว่า อายุมากกว่า 41 ปีขึ้นไป จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 48.60 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 43.80 และอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2,001 - 4,000 บาท	23	6.90
4,001 – 6,000 บาท	149	45.00
6,001 – 8,000 บาท	152	45.90
8,001 บาท ขึ้นไป	7	2.10
รวม	331	100.00

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีจำนวน 331 คน พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 6,001 – 8,000 บาท จำนวน 152 คิดเป็นร้อยละ 45.90 รองลงมา คือ รายได้ระหว่าง 4,001 – 6,000 บาท จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 2,001 - 4,000 บาท จำนวน 23คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 และรายได้ระหว่าง 8,001บาทขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับประถมศึกษา	75	22.70
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	105	31.70
อนุปริญญา/ปวส.	99	29.90
ปริญญาตรี	52	15.70
รวม	331	100.00

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีจำนวน 331 คน พบว่า ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 31.70 รองลงมา คือ ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 29.90 ระดับประถมศึกษา จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 22.70 และระดับปริญญาตรี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามความต้องการได้รับข้อมูลข่าวสาร

ความต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การอนุรักษ์ป่าชายเลน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ต้องการ	13	3.90
ต้องการ	318	96.10
รวม	331	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า ความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนจากการค้นคว้าอิสระข้อมูลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม จำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 96.10 รองลงมาคือ ไม่ต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.90

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน

แหล่งข่าวสารที่ต้องการให้มีการเผยแพร่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โทรทัศน์	83	26.10
วิทยุ	19	6.00
แผ่นพับ/โปสเตอร์	17	5.34

ตารางที่ 8 (ต่อ)

แหล่งข่าวสารที่ต้องการให้มีการเผยแพร่	จำนวน (คน)	ร้อยละ
หอกระจายข่าว	68	21.38
ร่วมประชุม	30	9.43
ร่วมอบรม	37	11.63
เจ้าหน้าที่รัฐ	64	20.12
รวม	318	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่าแหล่งข่าวสารที่ต้องการให้มีการเผยแพร่มากที่สุดคือ โทรทัศน์ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 26.10 รองลงมาคือ หอกระจายข่าว จำนวน 68 คิดเป็นร้อยละ 21.38 เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 21.12 ร่วมอบรม จำนวน 37 คิดเป็นร้อยละ 11.63 ร่วมประชุม จำนวน 30 คิดเป็นร้อยละ 9.43 วิทย์ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 และแผนพับ/โปสเตอร์ จำนวน 17 คิดเป็นร้อยละ 5.34

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อม

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนระมุณีแล

ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ท่านคิดว่าการประชุมสัมพันธ์โครงการ ปักปลูกป่าชายเลนมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน	4.45	.499	มาก
2. ท่านคิดว่าข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ การอนุรักษ์ป่าชายเลนมีความสำคัญสำหรับตัวท่าน	4.67	.471	มากที่สุด
3. ท่านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ กลุ่มอาสาสมัคร ที่อนุรักษ์ป่าชายเลน	3.97	.422	น้อยมาก
4. ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ควรให้ทั่วถึงมากกว่านี้	4.42	.495	มาก
5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับโครงการ อนุรักษ์ป่าชายเลนคืออยู่แล้ว	3.65	.597	มาก
6. การประชุมสัมพันธ์ มีผลต่อการตัดสินใจของท่าน	4.10	.449	มาก

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
7. การประชาสัมพันธ์เป็นการกระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์ป่าชายเลนมากขึ้น	4.18	.453	มาก
8. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ การอนุรักษ์ป่าชายเลน ไม่มีผลต่อการตัดสินใจของท่าน	3.39	.906	ปานกลาง
รวม	4.10	.227	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อม ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10/ S.D. = .227$) เมื่อพิจารณาปัจจัยแวดล้อมรายชื่อ พบว่า ระดับปัจจัยแวดล้อมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ท่านคิดว่าข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนมีความสำคัญสำหรับตัวท่าน มีผลปัจจัยแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67/ S.D. = .471$) รองลงมา คือ ท่านคิดว่าการประชาสัมพันธ์โครงการ ปลูกป่าชายเลนมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน มีผลต่อปัจจัยแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45/ S.D. = .499$) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน ไม่มีผลต่อการตัดสินใจของท่าน มีผลต่อปัจจัยแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39/S.D. = .906$) ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. เหตุการณ์ความไม่สงบส่งผลต่อการเข้ามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนของท่าน	4.83	.375	มากที่สุด
2. ท่านมีความหวาดกลัวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบตลอดเวลา	4.73	.446	มากที่สุด
3. เหตุการณ์ความไม่สงบเคยเกินขึ้นขณะที่ท่านเดินทางมาปฏิบัติงาน	4.24	.431	มาก
4. สถานการณ์ความไม่สงบทำให้ไม่สะดวกต่อการติดต่อประสานงานในการอนุรักษ์ป่าชายเลน	4.59	.492	มากที่สุด
5. ท่านคิดว่าเหตุการณ์ความไม่สงบส่งผลกระทบต่อคนในพื้นที่	4.92	.274	มากที่สุด
6. ท่านรู้สึกตกใจกลัวกับเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น	3.99	1.03	มาก
7. เหตุการณ์ความไม่สงบมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของท่าน	4.84	.367	มากที่สุด

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้	$\bar{X}$	SD	ระดับ
8. ท่านรู้สึกเห็นใจคนในพื้นที่ที่ถูกลอบทำร้าย	4.87	.340	มากที่สุด
9. สถานการณ์ความไม่สงบทำให้การปฏิบัติงานล่าช้ากว่ากำหนด	4.65	.479	มากที่สุด
10. จากเหตุการณ์ความไม่สงบทำให้ท่านต้องระมัดระวังตัวเมื่อออกจากบ้าน	4.82	.388	มากที่สุด
รวม	4.64	.210	มากที่สุด

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อม ด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64/$ S.D.= .210) เมื่อพิจารณาปัจจัยแวดล้อมรายข้อ พบว่า ระดับปัจจัยแวดล้อมที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านคิดว่าเหตุการณ์ความไม่สงบส่งผลกระทบต่อคนในพื้นที่ มีผลปัจจัยแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.92/$ S.D. = .274) รองลงมา คือ ท่านรู้สึกเห็นใจคนในพื้นที่ที่ถูกลอบทำร้ายมีผลต่อปัจจัยแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87/$ S.D. = .340) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านรู้สึกตกใจกลัวกับเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นมีผลต่อปัจจัยแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99/$ S.D. = 1.03) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล

ตารางที่ 11 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนโดยภาพรวม

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม	3.31	.345	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	2.78	.314	ปานกลาง
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.29	.283	ปานกลาง
รวม	3.13	.219	ปานกลาง

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามโดยภาพรวม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13 / S.D. = .219$) เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31 / S.D. = .345$) รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29 / S.D. = .283$) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78 / S.D. = .314$) ตามลำดับ

ตารางที่ 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนจำแนกรายด้าน

มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม			
1. ท่านเคยเป็นผู้นำชาวบ้านหรือประชาชนในท้องถิ่นต่อต้านผู้มีอิทธิพลหรือนายทุนที่บุกรุกทำลายป่าชายเลน	3.39	.906	ปานกลาง
2. ท่านเคยทำหนังสือร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่เมื่อมีผู้บุกรุกทำลายป่าชายเลน	3.45	.842	ปานกลาง
3. ท่านได้ร่วมจัดตั้งกรรมการหมู่บ้านในการดูแลรักษาและป้องกันป่าชายเลน	2.95	.913	ปานกลาง
4. ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดูแลรักษาและป้องกันป่าชายเลน	3.39	.906	ปานกลาง
5. ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการในโครงการปลูกป่าชายเลน	3.45	.842	ปานกลาง
6. ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบป่าชายเลนที่ถูกทำลาย	2.97	.887	ปานกลาง
7. ท่านร่วมบริจาควัสดุสิ่งของเพื่อใช้ในการดูแลรักษา และป้องกันป่าชายเลน	3.85	.699	มาก
8. ท่านร่วมออกวัสดุให้ยืม เช่น มีด พร้า ขวาน หรือยานพาหนะ ให้เจ้าหน้าที่เพื่อนำไปใช้ในการดูแลรักษาป่าชายเลน	4.64	.578	มากที่สุด
9. ท่านมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกป่าชายเลนต่อที่ประชุม	2.25	.782	น้อย
10. ท่านมีส่วนร่วมสำรวจพื้นที่เพื่อปลูกป่าชายเลน	2.85	.762	ปานกลาง
รวม	3.31	.345	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31/S.D.= .345$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ท่านร่วมออกวัสดุ เช่น มีด พร้า ขวาน หรือยานพาหนะ ให้เจ้าหน้าที่เพื่อนำไปใช้ในการดูแลรักษาป่าชายเลน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64/S.D. = .578$) รองลงมา คือ ท่านร่วมบริจาควัสดุสิ่งของเพื่อใช้ในการดูแลรักษา และป้องกันป่าชายเลน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85/S.D. = .699$) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกป่าชายเลนต่อที่ประชุมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.25/S.D. = .782$) ตามลำดับ

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนจำแนกรายด้าน

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน			
1. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม เพื่อปลูกป่าชายเลน	2.65	.946	ปานกลาง
2. ท่านร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมเพื่อดูแลรักษา ป้องกันป่าชายเลน	2.21	1.063	น้อย
3. ท่านมีส่วนร่วมในการวางกฎระเบียบ ข้อบังคับของหมู่บ้านหรือของตำบลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน	2.39	.892	น้อย
4. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อปลูกซ่อมแซมบำรุงป่าชายเลนในบริเวณหมู่บ้าน	2.61	.948	ปานกลาง
5. ท่านได้เข้าร่วมในการวางแผน ออมเงินช่วยเหลือให้กับโครงการปลูกป่าชายเลน	2.27	.822	น้อย
6. ท่านเข้าร่วมวางแผน และร่วมบริจาคเงินเพื่อซื้ออาหาร เครื่องดื่ม หรือวัสดุที่เกี่ยวกับโครงการปลูกป่าชายเลน	3.39	.906	ปานกลาง
7. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดหาเงินทุนเพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการดูแลรักษา และป้องกันป่าชายเลน	3.45	.842	ปานกลาง
8. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน ในการเลือกตัดไม้มาใช้ประโยชน์ในครัวเรือนเฉพาะเท่าที่จำเป็น	2.98	.921	ปานกลาง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
9. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน และชักชวนเพื่อนบ้านหรือสมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมปลูกป่าเนื่องในวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนพรรษา วันสำคัญทางศาสนา และวันสำคัญอื่นๆ	2.98	.867	ปานกลาง
10. ท่านเข้าร่วมวางแผน และประสานงานแก่เจ้าหน้าที่ เมื่อเกิดการบุกรุกทำลายป่าชายเลน	2.96	.866	ปานกลาง
รวม	2.78	.314	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78/ S.D. = .314$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดหาเงินทุนเพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการดูแลรักษา และป้องกันป่าชายเลน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.45/ S.D. = .842$) รองลงมา คือ ท่านเข้าร่วมวางแผน และร่วมบริจาคเงินเพื่อซื้ออาหาร เครื่องดื่มหรือวัสดุที่เกี่ยวข้องโครงการปลูกป่าชายเลน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39/ S.D. = .906$) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านร่วมวางแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมเพื่อดูแลรักษา ป้องกันป่าชายเลนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.21/ S.D. = 1.063$) ตามลำดับ

ตารางที่ 14 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานข้อมูลการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน จำแนกรายด้าน

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล			
1. ท่านเข้าร่วมติดตาม และประเมินผลในการช่วยกันดูแลรักษาและป้องกันป่าชายเลน	3.38	.798	ปานกลาง
2. ท่านได้ให้ความร่วมมือในการติดตาม และประเมินผลในโครงการปลูกป่าชายเลน	3.49	.814	มาก
3. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการมีการติดตาม และประเมินผล	2.74	.879	ปานกลาง
4. ท่านเข้าร่วมติดตาม และประเมินผลในการอนุรักษ์บริเวณโดยรอบป่าชายเลน	2.99	.853	ปานกลาง

ตารางที่ 14 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล			
5. ท่านเข้าร่วมติดตาม และประเมินผลในการเลี้ยงกุ้งซึ่งส่งผลทำให้ป่าชายเลนเสื่อมสภาพเร็ว	3.41	.783	ปานกลาง
6. ท่านได้เข้าร่วมติดตาม และประเมินผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าชายเลนในการตัดไม้มาใช้ประโยชน์	3.00	.855	ปานกลาง
7. ท่านเข้าร่วมติดตาม และประเมินผลการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรที่เป็นสาเหตุของการทำลายป่าชายเลน	3.48	.791	มาก
8. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลหลังจากที่ป่าชายเลนถูกทำลาย	3.77	.804	มาก
9. ท่านเคยติดตาม และประเมินผลการเลี้ยงปลาในกระชังที่ส่งผลกระทบต่อป่าชายเลน	3.57	.784	มาก
10. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม และสำรวจพื้นที่ป่าชายเลนที่ถูกทำลาย	3.08	.728	ปานกลาง
รวม	3.29	.283	ปานกลาง

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29/S.D.= .283$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผล หลังจากที่ถูกทำลาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77/S.D.= .804$) รองลงมา คือ ท่านเคยติดตามและประเมินผลการเลี้ยงปลาในกระชังที่ส่งผลกระทบต่อป่าชายเลน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57/ S.D. = .784$) และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการมีการติดตาม และประเมินผล มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.74/ S.D. = .879$) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนท้องถิ่นในตำบลห้วยเม็กที่มีเพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษา ที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนแตกต่างกัน

ตารางที่ 15 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของผู้ตอบแบบสอบถามที่มี เพศต่างกัน

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์	เพศ	N	$\bar{X}$	SD	t	Sig
ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม	ชาย	240	3.28	.349	-2.857	.424
	หญิง	91	3.40	.321		
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	ชาย	240	2.77	.322	-1.446	.364
	หญิง	91	2.82	.291		
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ชาย	240	3.29	.295	.297	.084
	หญิง	91	3.28	.249		
รวม	ชาย	240	3.11	.230	-2.298	.010
	หญิง	91	3.17	.180		

จากตารางที่ 15 พบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพศที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1

ตารางที่ 16 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินของผู้ตอบแบบสอบถามที่มี อายุต่างกัน

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์	อายุ	N	$\bar{X}$	SD	F	Sig
ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม	ต่ำกว่า 30 ปี	25	3.38	.375	.947	.389
	31-40 ปี	145	3.33	.359		
	มากกว่า 41 ปี	161	3.29	.328		
	ขึ้นไป					
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	ต่ำกว่า 30 ปี	25	2.82	.292	.267	.766
	31-40 ปี	145	2.77	.301		
	มากกว่า 41 ปี	161	2.79	.330		
	ขึ้นไป					
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ต่ำกว่า 30 ปี	25	3.37	.351	3.007	.051
	31-40 ปี	145	3.25	.255		
	มากกว่า 41 ปี	161	3.31	.291		
	ขึ้นไป					
รวม	ต่ำกว่า 30 ปี	25	3.19	.187	1.114	.329
	31-40 ปี	145	3.12	.212		
	มากกว่า 41 ปี	161	3.13	.229		
	ขึ้นไป					

จากตารางที่ 16 พบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อายุที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1

ตารางที่ 17 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	N	$\bar{X}$	SD	F	Sig
ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม	2,001 - 4,000 บาท	23	3.31	.336	2.396	.068
	4,001– 6,000 บาท	149	3.36	.364		
	6,001– 8,000 บาท	152	3.26	.326		
	8,001 บาทขึ้นไป	7	3.45	.257		
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	2,001 - 4,000 บาท	23	2.73	.350	2.507	.059
	4,001– 6,000 บาท	149	2.83	.321		
	6,001– 8,000 บาท	152	2.74	.294		
	8,001 บาทขึ้นไป	7	2.90	.365		
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2,001 - 4,000 บาท	23	3.38	.245	1.889	.131
	4,001– 6,000 บาท	149	3.25	.278		
	6,001– 8,000 บาท	152	3.30	.292		
	8,001 บาทขึ้นไป	7	3.38	.195		
รวม	2,001 - 4,000 บาท	23	3.14	.237	1.801	.147
	4,001– 6,000 บาท	149	3.15	.231		
	6,001– 8,000 บาท	152	3.10	.203		
	8,001 บาทขึ้นไป	7	3.24	.160		

จากตารางที่ 17 พบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1

ตารางที่ 18 แสดงการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินของผู้ตอบแบบสอบถามที่มี ระดับการศึกษาต่างกัน

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์	ระดับการศึกษา								F	Sig
	ประถม		มัธยมศึกษา		อนุปริญญา		ปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการริเริ่ม	3.22	.361	3.38	.354	3.21	.317	3.37	.272	5.115	.002*
2. ด้านการวางแผน	2.75	.306	2.85	.333	2.75	.338	2.76	.264	2.310	.076
3. ด้านการประเมินผล	3.31	.266	3.20	.276	3.34	.298	3.33	.283	5.353	.001*
รวม	3.12	.225	3.14	.233	3.10	.212	3.15	.189	.950	.417

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 18 พบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1

ตารางที่ 19 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่

การมีส่วนร่วม ในการอนุรักษ์	ระดับ การศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญาตรี	คู่ที่ ต่างกัน
ด้านการมีส่วนร่วม ในการริเริ่ม	ประถมศึกษา	3.32	-	-.0663	.1072	-.0575	-
	มัธยมศึกษา	3.38		-	.1735*	.0088	-
	อนุปริญญา	3.21		-	-	-.1647*	(3,4)
	ปริญญาตรี	3.37				-	-

จากตารางที่ 19 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการริเริ่มจำแนกตามระดับการศึกษารายกลุ่ม พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ ระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนมากกว่า การค้นคว้าอิสระระดับประถมและระดับมัธยมศึกษา

ตารางที่ 20 แสดงค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนจำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายกลุ่ม

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์	ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา	ปริญญาตรี	คู่ที่ต่างกัน
ด้านการมีส่วนร่วม	ประถมศึกษา	3.31	-	.1059	-.0388	-.0220	-
ในการประเมินผล	มัธยมศึกษา	3.20		-	-.1447*	-.1279	-
	อนุปริญญา	3.34			-	.0168	(3,4)
	ปริญญาตรี	3.33				-	-

จากตารางที่ 20 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลจำแนกตามระดับการศึกษารายกลุ่ม พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ระดับอนุปริญญามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนมากกว่า การค้นคว้าอิสระระดับประถม มัธยมศึกษาและระดับปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนท้องถิ่นในตำบลรูสะมิแล ที่มีปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

ตารางที่ 21 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อม ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

ตัวแปรค้นคว้าอิสระ	ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน	ด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม	.285**	.062
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	.136*	.056
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	.144*	.108*
รวม	.277*	.106

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน และด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .277* .106 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม การมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความสัมพันธ์กันทางบวกโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .285** .136* และ .144* ตามลำดับ

ส่วนการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม การมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีความสัมพันธ์กันทางบวกโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .062 .056 และ .108* ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการสรุปผลจากการศึกษาค้นคว้าอิสระ การอภิปรายผลการค้นคว้าอิสระ และข้อเสนอแนะ โดยจะกล่าวตามลำดับ คือ วัตถุประสงค์ สมมุติฐาน วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ วิธีการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการค้นคว้าอิสระ การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในแต่ละประเด็นเป็นลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล และระดับของปัจจัยแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะส่วนบุคคล กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี
3. เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อม กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี

สมมุติฐานการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล ผู้ศึกษาได้กำหนดสมมุติฐานการค้นคว้าอิสระไว้ดังนี้

1. ประชาชนท้องถิ่นในตำบลรูสะมิแลที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนแตกต่างกัน
2. ประชาชนท้องถิ่นในตำบลรูสะมิแล ที่มีปัจจัยแวดล้อม ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ

1. การค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการศึกษากลุ่มประชากร คือ เป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชน ที่มีอาชีพทำการประมงชายฝั่ง ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ใน หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 และหมู่ 3 ของตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีจำนวน 1,915 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้

ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ได้มาโดยวิธีการการกำหนดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรยามาเน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 331 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sampling Random) โดยการจับฉลากบ้านเลขที่ตามสัดส่วนที่คำนวณ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

2.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

2.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 2 ด้าน จำนวน 20 ข้อ

2.3 ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert) มี 3 ด้าน จำนวน 30 ข้อ

2.4 ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

3.1 ศึกษาหลักการ ทฤษฎี รูปแบบ รายละเอียดของเนื้อหาและแนวคิดจากเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน 3 ด้าน ตามที่ได้กล่าวไปแล้วเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยกำหนดขอบเขตของคำถามตามตัวแปรที่ต้องการศึกษาแล้วปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อขอคำแนะนำ และเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามต่อไป

3.3 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระเพื่อตรวจสอบและแนะนำปรับปรุงแก้ไข

การหาค่าที่เที่ยงตรง (validity) จากแบบสอบถามของผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบ ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความครอบคลุมของเนื้อหาและด้านการใช้ภาษา ความเหมาะสม ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อความคำถาม และสิ่งที่ควรปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

3.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) ก่อนกับกลุ่มที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง แต่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น ยกเว้น 3 หมู่บ้านดังกล่าว จำนวน 30 คน จากนั้นนำคำตอบที่ได้มาทดสอบวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบัก (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นเป็นรายด้านตั้งแต่ .797-.887 และทั้งฉบับได้เท่ากับ .965 ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามเพื่อความถูกต้องและสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ขออนุญาตจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ถึง ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ส่งหนังสือพร้อมนำแบบสอบถามไปทำการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการวิจัย โดยระบุวันที่ต้องการข้อมูลคืน และจะปรับได้ในวันใด
3. เก็บรวบรวมแบบสอบถาม และนำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม โดยเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำผลการตอบไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้มาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีวิจัยทางสถิติ โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป spss for Windows โดยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ใช้วิธีการนับจำนวน หาค่าร้อยละ (percentage) ของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปรอิสระจากแบบสอบถามตอนที่ 1 คือลักษณะส่วนบุคคล หาค่าคะแนนเฉลี่ย (arithmetic mean) ของปัจจัยแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของประชาชน และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) เพื่อวัดการกระจายของข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน โดยหาเป็นรายข้อและโดยภาพรวมแต่ละด้าน
2. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และความแปรปรวนทางเดียว (Oneway ANOVA)
3. จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปผลการค้นคว้าอิสระ

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 240 คน คิดเป็นร้อยละ 72.50 รองลงมา คือ เพศหญิง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 ส่วนใหญ่อายุมากกว่า 41 ปีขึ้นไป จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 48.60 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 31 -40 ปี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 43.80 และอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60 ตามลำดับ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 6,001 – 8,000 บาท จำนวน 152 คิดเป็นร้อยละ 45.90 รองลงมา คือ รายได้ระหว่าง 4,001 – 6,000 บาท จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 รายได้ระหว่าง 2,001 - 4,000 บาท จำนวน 23คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 และรายได้ระหว่าง 8,001บาทขึ้นไป จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาส่วนใหญ่มีธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 31.70 รองลงมา คือ ระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 29.90 ระดับประถมศึกษา จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 22.70 และระดับปริญญาตรี จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 15.70 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแลและด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อม ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัยแวดล้อมรายชื่อ พบว่า ระดับปัจจัยแวดล้อมที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านคิดว่าข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนมีความสำคัญสำหรับตัวท่าน มีผลปัจจัยแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ท่านคิดว่าการประชาสัมพันธ์โครงการปลูกป่าชายเลนมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน มีผลต่อปัจจัยแวดล้อมอยู่ในระดับมาก และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนไม่มีผลต่อการตัดสินใจของท่าน มีผลต่อปัจจัยแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนจากการศึกษาข้อมูลปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม จำนวน 318 คน คิดเป็นร้อยละ 96.10 รองลงมาคือ ไม่ต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติม จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.90

แหล่งข่าวสารที่ต้องการให้มีการเผยแพร่มากที่สุดคือ โทรทัศน์ จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 26.10 รองลงมาคือ หอกระจายข่าว จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 21.38 เจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 20.12 ร่วมอบรม จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 11.63 ร่วมประชุม จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 9.43 วิทูย์ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00 และแผนพับ/โปสเตอร์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.34

ด้านสถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาปัจจัยแวดล้อมรายชื่อ พบว่า ระดับปัจจัยแวดล้อมที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ท่านคิดว่าเหตุการณ์ความไม่สงบส่งผลกระทบต่อคนในพื้นที่ที่มีผลปัจจัยแวดล้อมอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านรู้สึกเห็นใจคนในพื้นที่ที่ถูกกลบทำร้ายมีผลต่อปัจจัยแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านรู้สึกตกใจกลัวกับเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นมีผลต่อปัจจัยแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนธรรมชาติและ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามโดยภาพรวม มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน รายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่มอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับปานกลาง และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านร่วมออกวัสดุให้ยืม เช่น มีด พร้า ขวาน หรือยานพาหนะให้เจ้าหน้าที่เพื่อนำไปใช้ในการดูแลรักษาป่าชายเลน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ท่านร่วมออกวัสดุสิ่งของเพื่อใช้ในการดูแลรักษา และป้องกันป่าชายเลน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับมาก และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกป่าชายเลนต่อที่ประชุมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดหาเงินทุนเพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการดูแลรักษา และป้องกันป่าชายเลน อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ท่านเข้าร่วมวางแผน และร่วมบริจาคเงินเพื่อซื้ออาหาร เครื่องดื่มหรือวัสดุที่เกี่ยวกับโครงการปลูกป่าชายเลน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนอยู่ใน

ระดับปานกลาง และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ท่านร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรม เพื่อดูแลรักษา ป้องกันป่าชายเลนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับน้อย ตามลำดับ

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลหลังจากที่ป่าชายเลนถูกทำลาย อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือท่านเคยติดตามและประเมินผลการเลี้ยงปลาในกระชังที่ส่งผลกระทบต่อป่าชายเลน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับมาก และที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการมีการติดตาม และประเมินผล มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

4. ผลการเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ประชาชนท้องถิ่นในตำบลรูสะมิแลที่มีเพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระดับการศึกษาที่ต่างกัน จะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนแตกต่างกัน

สรุปผลการทดสอบสมมติฐานได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพศที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล อายุที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการริเริ่มจำแนกตามระดับการศึกษารายคู่ พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่ ระดับอนุปริญญา และระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนมากกว่า การศึกษาประถมและระดับมัธยมศึกษา

เมื่อทดสอบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลจำแนกตามระดับการศึกษารายคู่ พบว่า กลุ่มระดับการศึกษาต่างๆ ที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ ได้แก่ ระดับอนุปริณญาต์มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนมากกว่า การศึกษาระดับประถม มัธยมศึกษาและระดับปริญญาตรี

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนท้องถิ่นในตำบลรูสะมิแลที่มีปัจจัยแวดล้อม ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน และด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .277 .106 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม การมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความสัมพันธ์กันทางบวกโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .285 .136 และ .144 ตามลำดับ

ส่วนด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม การมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีความสัมพันธ์กันทางบวกโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันเท่ากับ .062 .056 และ .108 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการค้นคว้าอิสระเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแลสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภราภรณ์ ธรรมชาติ (2541) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ชัยพร (2541) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมชายหาด

กรณีศึกษาหาดปากเมง อำเภอลีเกา จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนท้องถิ่นส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมหาดปากเมงอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน

2. การทดสอบเพื่อทดสอบสมมติฐาน ประชาชนท้องถิ่นในตำบลรูสะมิแลที่มีลักษณะส่วนบุคคลจำแนกตามเพศ อายุ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระดับการศึกษาจะมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนแตกต่างกัน

2.1 เพศที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชูชา เสาภาภักย์ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่น ในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมชายหาด กรณีศึกษา หาดปากเมง อำเภอลีเกา จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มประชากรเพศชายมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมหาดปากเมงมากกว่าเพศหญิง เช่นเดียวกับงานวิจัยของสบสุข ลีละบุตร (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมกรณีศึกษาเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า เพศมีความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาศ พร้อมเพ็ญ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำในการอนุรักษ์ป่าชายเลน เขตพื้นที่คลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า เพศ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนต่อการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ

2.2 อายุที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภราภรณ์ ธรรมชาติ (2541) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง กรณีศึกษา อำเภอละงู จังหวัดสตูล ผลการศึกษาพบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับงานวิจัยของวิลาศ พร้อมเพ็ญ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำในการอนุรักษ์ป่าชายเลน เขตพื้นที่คลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า อายุ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนต่อการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชูชา เสาภาภักย์ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมชายหาด กรณีศึกษาหาดปากเมง อำเภอลีเกา จังหวัดตรังผลการศึกษาพบว่า อายุมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมหาดปากเมง

2.3 ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภราภรณ์ ธรรมชาติ

(2541) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง กรณีศึกษาอำเภอละงู จังหวัดสตูล ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษา ไม่ขึ้นอยู่กับการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง เช่นเดียวกันงานวิจัยของพนิดา วิมานรัตน์ (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกัน ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมบึงบอระเพ็ดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลพร จันทรสุวรรณ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกนิคมสร้างตนเองในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาของสมาชิกนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน การติดตามผล และการบำรุงรักษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนในด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหุมนพ ชัยชนะ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรบริเวณเขตรักษาสัตว์ป่าแม่น้ำภาชี จังหวัดราชบุรี ผลการศึกษาพบว่า รายได้รวมมีผลต่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้ เช่นเดียวกันอภิชาติ หนูน้อย (2544) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนของประชาชนในเขตอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ผลการศึกษาพบว่า รายได้มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรเบศร์ เก่งชัยพีช (2544) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของชุมชนโดยรอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลี จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า รายได้รวมของครอบครัวมีผลต่อความคิดเห็นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

3. การทดสอบสมมติฐาน ประชาชนท้องถิ่นในตำบลรูสะมิแล ที่มีปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนใต้ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนแตกต่างกัน

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน และด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ด้านการมีส่วนร่วมใน

การริเริ่ม การมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีความสัมพันธ์กันทางบวก

ส่วนด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม การมีส่วนร่วมในการวางแผน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลมีความสัมพันธ์กันทางบวกเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิลาส พร้อมเพ็ญ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำในการอนุรักษ์ป่าชายเลน เขตพื้นที่คลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ต่อการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของสรียรัตน์ เตชรัตน์ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งพื้นที่ปากแม่น้ำเวพู จังหวัดจันทบุรีและตราด ผลการศึกษาพบว่า ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับทรัพยากรชายฝั่งมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลพร จันทรสุวรรณ (2544) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกนิคมสร้างตนเองในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กล่าวคือ ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน การติดตามผล และการบำรุงรักษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการค้นคว้าอิสระไปใช้

1.1 จากผลการศึกษา พบว่า การที่จะให้คนหรือชุมชนเกิดการมีส่วนร่วมได้นั้นคนหรือชุมชนนั้นต้องได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม จึงจะเกิดการมีส่วนร่วมที่ยั่งยืนได้ เพราะฉะนั้นรูปแบบการจัดการอนุรักษ์ป่าชายเลน รัฐควรนำมติของชุมชนเข้าร่วมจัดการทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเองในรูปแบบที่เหมาะสม เพื่อให้ชุมชนรู้สึกรักและหวงแหนทรัพยากรของตนเอง อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

1.2 การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของกิจกรรมใดก็ตามควรเริ่มที่กลุ่มเยาวชนและโรงเรียน เพราะเป็นกลุ่มที่เปิดรับสิ่งใหม่ๆ ได้ง่ายและยังเป็นสื่อที่จะนำทัศนคติความคิดที่ถูกต้องไปถ่ายทอดต่อยังครอบครัว เพราะฉะนั้นในอนาคตการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และการสร้างจิตสำนึกต่างๆ กลุ่มเยาวชนควรเป็นกลุ่มเป้าหมายแรกในการจัดกิจกรรม

1.3 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการให้ความรู้และกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าชายเลน ควรให้มีการนำเสนอข่าวสารที่เกี่ยวกับความรู้และกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าชายเลนในชุมชนให้มากกว่านี้ โดยผ่านสื่อสะดวกต่อการรับของประชาชนในชุมชน เช่น โทรทัศน์ วิทยุประชาสัมพันธ์ โปสเตอร์ เอกสารต่างๆ ในรูปของแผ่นพับ แผ่นพับและจุลสารที่ใช้ภาษาท้องถิ่น อ่านแล้วเข้าใจง่าย

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาบทบาทเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับท้องถิ่น เช่น ครู พัฒนาการ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ปลัดอำเภอ ป่าไม้อำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่องค์กรเอกชน ที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาทรัพยากรป่าชายเลน ทั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลที่สำคัญและเป็นผู้นำในชุมชนที่มีส่วนผลักดันพลังของประชาชนในท้องถิ่นให้เกิดจิตสำนึกที่ดีต่อการพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติ และเกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน

2.2 ควรมีการศึกษาป่าชายเลนในพื้นที่อื่นๆ ว่ามีการศึกษาที่แตกต่างกันอย่างไรเพื่อจะได้ทราบถึงความแตกต่างในแต่ละพื้นที่ว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยใดบ้าง และนำมาแก้ไขปรับปรุงเพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ป่าชายเลนต่อไป

2.3 ควรจะมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน เช่น ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการป่าชายเลน ความคาดหวังในผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ การได้รับ ความช่วยเหลือ หรือสนับสนุนจากราชการส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กฤษฎา บุญประกอบ. (2551). ศึกษาความเครียดในการปฏิบัติงานของทหารสังกัดมณฑลทหารบกที่ 42 ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- เกษม จันทร์แก้ว. (2544). วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2544). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่เก้า พ.ศ. 2545-2549. สำนักงานกรัฐมนตรี, กรุงเทพฯ.
- คอยลิน อันวา และ สุภลักษณ์ กาญจนขุนดี. (2547). ไฟใต้ใครจุด. กรุงเทพมหานคร : อินโดไชน่าพับลิชชิง.
- ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. (2547). ความรุนแรงกับการ “จัดการความจริง” บัตตานีในรอบกึ่งศตวรรษ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ชัยยันต์ กาวิวัน. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการควบคุมไฟฟ้า กรณีศึกษา ป่าสงวนแห่งชาติแม่ลาน-แม่กาง อำเภอลอง จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชูบา เสาวภาคย์. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมชายหาด กรณีศึกษาหาดปากเมง อำเภอลิเกา จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ชุมพล ชัยชนะ. (2544). ปัจจัยที่มีผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของราษฎรบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแม่น้ำภาชี จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐพล จันทะแจ้ง. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน: กรณีศึกษาป่าชุมชนบ้านแม่สาด ตำบลแม่กรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดุสิตา แก้วสมบุญ. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

ธรรมจรรย์ คุลยธารง. (2546). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม :

กรณีศึกษา เทศบาลภายในเขตอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการจัดการทรัพยากร บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธีรเบศร์ เก่งธัญชีพ. (2544). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

ของชุมชนโดยรอบพื้นที่อุทยานแห่งชาติน้ำตกพริ้ว จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นายกรัฐมนตรื. (2544). คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันจันทร์ที่ 26 กุมภาพันธ์ 2544. กรุงเทพมหานคร :
สำนักนายกรัฐมนตรี. (อัดสำเนา)

นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม. (2543).

รายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์วิบูลย์ธุรกิจ.

ป่าไม้, กรม. (ม.ป.ป.) นโยบายป่าไม้. กองแผนงาน กรมป่าไม้, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)

พัชรภรณ์ สายรัตน์. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อรายการวิทยุชุมชน เพื่อชุมชน

ชุมชนปทุมธานี ตามลพพระประทีป อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์

วารสารศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. (2551). รายงานสรุปเหตุการณ์รุนแรงประจำปี

2551. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

พินดา วิมานรัตน์. (2543). การมีส่วนร่วมของสมาชิกนิคมองค์การบริหารส่วนตำบลในการอนุรักษ์

สิ่งแวดล้อมบึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สาขาวิชาสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

มนตรี พรพล .(2546). ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ

คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

จังหวัดพังงา. มหาวิทยาลัยทักษิณ.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย .(2540). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์.

วรนิษฐา ชุ่มทองกลาง.(2548). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจศึกษาระดับปริญญาโทใน

สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา

บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ

วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์.

- วัน เดชพิชัย. (2545) **คู่มือการวิจัยและการประเมินโครงการการศึกษาพฤติกรรม. ปัตตานี :**
มนตรีการพิมพ์
- วิภาวรรณ พัฒนพงษ์ .(2547). **การรับรู้ข่าวสาร ปัจจัยจูงใจ ความพึงพอใจ และทัศนคติต่อการ
ท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยวจังหวัดสมุทรสงคราม** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตร
มหาบัณฑิต. สาขาวิชานิติศาสตร์.
- วิไลพร จันทร์สุวรรณ. (2544). **การมีส่วนร่วมของสมาชิกนิคมสร้างตนเองในการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติในนิคมสร้างตนเองท้ายเหมือง จังหวัดพังงา.** วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิลาส พร้อมเพียง .2544. **การมีส่วนร่วมของผู้เลี้ยงกุ้งกุลาดำในการอนุรักษ์ป่าชายเลน เขตพื้นที่
คลองใหญ่ จังหวัดตราด.** วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต .มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริยา ชลทนุบำรุง. (2548). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม.
วิทยานิพนธ์ นิติศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.**
- ศุภาภรณ์ ธรรมชาติ. (2541). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นในการอนุรักษ์ทรัพยากร
ชายฝั่ง: กรณีศึกษาอำเภอละงู จังหวัดสตูล.** วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต, สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้.(2552). **เว็บไซต์ <http://www.deepsouthwatch.org/node/304>**
- สนธยา พลศรี. (2545). **กระบวนการพัฒนาชุมชน. (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร์.
- สบสุข ลีลาบุตร.(2543). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กรณี
ศึกษาเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สมบัติ โยธาทิพย์. (2548). **การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาชุมชนของนักศึกษาโปรแกรม
วิชาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. ยะลา : คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.**
- สมศักดิ์ พรหมเคื่อ. (2551) **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลในเขตอำเภอนาบอน จังหวัดมหาสารคาม.** วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสน
มหาบัณฑิต มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, ถ้ายเอกสาร.
- สนิท อักษรแก้ว. (2545). **ป่าชายเลน นิเวศวิทยาและการจัดการ.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สนิท อักษรแก้วและคณะ.(2544). รายงานการศึกษาผลการประเมินเบื้องต้นการปลูกและฟื้นฟูป่าชายเลน และความคิดเห็นของผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงกุ้งในจังหวัดนครศรีธรรมราช. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สรีรัตน์ เจริญรัตน์. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรชายฝั่งพื้นที่ปากแม่น้ำเวฬุ จังหวัดจันทบุรีและตราด. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุदारรณ์ มีบัว.(2547). การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมตำบลในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ ศิลปะศาสตรมหาบัณฑิต ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุวรรณี เนตรศรีทอง, ปฐมมาศ โชติบัณฑิต (2548). การศึกษาผลกระทบต่อการจัดบริการสุขภาพและกำลังขวัญของพยาบาลวิชาชีพ และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในภาวะวิกฤติ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. สงขลา: สถาบันวิจัยระบบสุขภาพ ภาคใต้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ (รัฐศาสตร์) สาขารัฐศาสตร์ ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
- โสภณ คล้าชื่น. (2542). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านต่อโครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ. อุบลราชธานี: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อภิชาติ หนูน้อย. (2544). พฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนของประชาชนในเขตอำเภอกันตัง จังหวัดตรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อภิชัย มงคล และคณะ. (2548). ความสุขและสุขภาพจิตในบริบทของสังคมไทย. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย.

ภาษาอังกฤษ

- Cousin William. (1980). **People's Participation in Slum Improvemet:A case Study of Wat Sroi Thong Slun in Bangkok:** Asain Institute of Technology.
- De Fleur, M.L. & Ball-Rokeach,S.(1996). **Theories of mass communication.** (5thedition). London: Longman.
- Erwin, William. (1976). **Participation Management: Concept Theory and Implementation.** Atlanta,Ga: Georgia state University.
- Pearse, Andrew and Stiefel, Mathias. (1979) **“Inguiry in participation a Research Approach” In UNRISD Participation Programme.** Geneva.

- Reeder, William W. (1974). **Some aspects of the Informal social Participation of Farm Families in New York State Cornell University**. Unpublished Ph.D. Disertation.
- White, Alastair T. (1982). **Why Commonity Participation? A Discussion of the.**

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติในการค้นคว้าอิสระมีดังนี้

1. วิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้วิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถามใน 2 ด้าน คือ ความเที่ยงตรง(Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

1.1 ความเที่ยงตรง การหาค่าความเที่ยงตรง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ คือ

1.1.1 ความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) เป็นคุณภาพของแบบสอบถามที่ใช้เห็นว่าสามารถตรงตามเนื้อหาที่ต้องการวัด สำหรับวิธีการหาความเที่ยงด้านเนื้อหาที่นิยมใช้กันมาก คือ การใช้ดัชนี IOC (Index of item – objective Congruence) ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา ที่อาศัยการตรวจสอบโดยดุลพินิจของผู้เชี่ยวชาญหรือรอบรู้เฉพาะเรื่อง ซึ่งมีสูตรในการคำนวณดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับเนื้อหาที่นิยามไว้
$\sum R$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.1.2 ความเที่ยงตรงทางโครงสร้าง (Construct Validity) เป็นคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ให้เห็นว่าสามารถวัดได้ตามโครงสร้างที่ระบุไว้ในทฤษฎี ซึ่งสามารถคำนวณความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างได้หลายวิธี เช่น

(1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนรายข้อ และคะแนนรวมของเครื่องมือวัด ทั้งฉบับนั้น ถ้า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าสูง แสดงว่าคำถามข้อนั้นมี ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างสูงในทางตรงกันข้าม ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าต่ำแสดงว่าคำถามข้อนั้นมีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างต่ำ ซึ่งสูตรที่ใช้คือ

$$r_{xy} = \frac{N \sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

r_{xy} แทน ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง

X แทน คะแนนรายข้อของแต่ละคน

Y แทน คะแนนรวมทุกข้อของแต่ละคน

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(2) การหาความเชื่อมั่น เครื่องมือที่ใช้วัดมีส่วนร่วมนำไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบักและใช้โปรแกรมจากคอมพิวเตอร์ โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{เมื่อ } \alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

α แทนความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งฉบับ

n แทนจำนวนข้อทั้งหมด

s_i^2 แทนความแปรปรวนของข้อที่ i

s_t^2 แทนค่าความแปรปรวนของแบบวัดทั้งฉบับ

2. การวิเคราะห์เพื่อตอบปัญหาการค้นคว้าอิสระ

2.1 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่รวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางด้านสถิติ และกำหนดรหัสของตัวแปรที่จะศึกษาตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้

2.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2.1 ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) เป็นสถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ใช้คำนวณข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้สูตรดังนี้

$$\text{จำนวนร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100$$

2.2.2 ค่าเฉลี่ย (mean : μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : σ)
ใช้สูตรดังนี้

2.2.2.1 ค่ามัชฌิมเลขคณิตหรือค่าเฉลี่ย (Arithmetic) ใช้สูตรดังนี้

2.2.2.2

$$\mu = \frac{\sum x}{N}$$

μ แทนค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทนผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทนจำนวนประชากร

2.2.2.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Deviation) ใช้สูตรดังนี้

$$\sigma = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

σ แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

$(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

2.2.2.4 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่เป็นอิสระจากกัน(*t-test*) ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สำหรับสหสัมพันธ์เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

$$t = \frac{r\sqrt{N-2}}{\sqrt{1-r^2}}$$

t เป็นค่าของการแจกแจงใน t -distribution

r เป็นค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

N เป็นจำนวนคนในกลุ่มประชากร

โดยมีค่า $df = N-2$

2.2.2.5 การทดสอบค่าเอฟ (F -test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (*One way ANOVA*) ระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มากกว่า 2 กลุ่มโดยใช้สูตร

$$F = \frac{MS_B}{MS_W}$$

F = ค่าสถิติการแจกแจงแบบเอฟ (F -Distribution)

MS_B = ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_W = ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

2.2.2.6 การทดสอบค่า *Pearson's product-moment correlation* เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

$$r_{xy} = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right\}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าความเที่ยง

K แทน จำนวนแบบสอบถาม

p แทน สัดส่วนของผู้ตอบถูกต้องกับกลุ่มประชากรทั้งหมด

q แทน สัดส่วนของผู้ตอบผิดกับกลุ่มประชากรทั้งหมด

S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

ภาคผนวก ข
ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ

แบบสอบถาม เรื่อง

ข้อที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	IOC
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5	$\sum R$	
ลักษณะส่วนบุคคล							
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน							
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	0	+1	+1	+1	+1	4	0.80
ปัจจัยแวดล้อมด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้							
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ข้อที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	IOC
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5	$\sum R$	
ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม							
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน							
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	0	+1	+1	+1	4	0.80
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ข้อที่	คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม	IOC
	คนที่1	คนที่2	คนที่3	คนที่4	คนที่5	$\sum R$	
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล							
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ
เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล
 2. แบบสอบถามทุกข้อไม่มีผิดหรือถูก เป็นความคิดเห็นเฉพาะผู้ตอบแต่ละคน ตอบได้อย่างอิสระตามความรู้สึกและความคิดเห็นตามสภาพจริง และขอความกรุณาตอบครบทุกข้อ
 3. ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้รับจะเก็บเป็นความลับ และใช้ในการวิจัยเท่านั้น
 4. แบบสอบถามนี้จะแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคล
 - ตอนที่ 2 ปัจจัยแวดล้อม
 - ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล
 - ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ
- ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้นำไปใช้เพื่อประกอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ สาขา สังคมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อีกทั้งเป็นประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ป่าชายเลนของประชาชนในตำบลรูสะมิแลต่อไปขอขอบพระคุณทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้ด้วยดี

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง ☐ ที่ท่านเลือกเพียงคำตอบเดียว หรือเติมข้อความในช่องว่าง ☐ ตามความเป็นจริง

1) เพศ

1. ☐ ชาย 2. ☐ หญิง

2) อายุ

1. ☐ ไม่เกิน 30 ปี
2. ☐ 31 - 40 ปี
3. ☐ 41 ปีขึ้นไป

3) ระดับการศึกษา

1. ☐ ระดับประถมศึกษา
2. ☐ มัธยมศึกษา หรือ ปวช.
3. ☐ อนุปริญญา หรือ ปวส.
4. ☐ ปริญญาตรี
5. ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
6. ☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน

1. ☐ ไม่เกิน 2,000 บาท
2. ☐ ตั้งแต่ 2,001 - 4,000 บาท
3. ☐ ตั้งแต่ 4,001 - 6,000 บาท
4. ☐ ตั้งแต่ 6,001 - 8,000 บาท
5. ☐ ตั้งแต่ 8,001 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 ปัจจัยแวดล้อม

2.1 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านคิดว่าการประชาสัมพันธ์โครงการ ปักป่าชายเลน มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของท่าน					
2. ท่านคิดว่าข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน มีความสำคัญสำหรับตัวท่าน					
3. ท่านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับ กลุ่มอาสาสมัครที่อนุรักษ์ป่าชายเลนน้อยมาก					
4. ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าชายเลน ควรให้ทั่วถึงมากกว่านี้					
5. ท่านเห็นด้วยหรือไม่ว่าการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับโครงการอนุรักษ์ป่าชายเลนคืออยู่แล้ว					
6. การประชาสัมพันธ์ มีผลต่อการตัดสินใจของท่าน					
7. การประชาสัมพันธ์เป็นการกระตุ้น ให้เกิดการอนุรักษ์ป่าชายเลนมากขึ้น					
8. การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลน ไม่มีผลต่อการตัดสินใจของท่าน					

9. ท่านต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนเพิ่มเติมหรือไม่

1. ☐ ไม่ต้องการ 2. ☐ ต้องการ

10. ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าชายเลนที่ท่านต้องการทราบนั้น ท่านต้องการให้มีการเผยแพร่โดยวิธีการใด

1. ☐ โทรทัศน์ 2. ☐ วิทยู 3. ☐ วารสาร/สิ่งพิมพ์ 4. ☐ แผ่นพับ/โปสเตอร์
5. ☐ หอกระจายข่าว 6. ☐ ร่วมประชุม 7. ☐ ร่วมอบรม 8. ☐ เจ้าหน้าที่รัฐ

2.2 ด้านการรับรู้สถานการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เหตุการณ์ความไม่สงบส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลนของท่าน					
2. ท่านมีความหวาดกลัวเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบตลอดเวลา					
3. เหตุการณ์ความไม่สงบเคยเกิดขึ้นขณะที่ท่านเดินทางมาปฏิบัติงาน					
4. สถานการณ์ความไม่สงบทำให้ไม่สะดวกต่อการติดต่อประสานงานในการอนุรักษ์ป่าชายเลน					
5. ท่านคิดว่าเหตุการณ์ความไม่สงบส่งผลกระทบต่อคนในพื้นที่					
6. ท่านรู้สึกตกใจกลัวกับเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้น					
7. เหตุการณ์ความไม่สงบมีผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของท่าน					
8. ท่านรู้สึกเห็นใจคนในพื้นที่ที่ถูกลอบทำร้าย					
9. สถานการณ์ความไม่สงบทำให้การปฏิบัติงานล่าช้ากว่ากำหนด					
10. จากเหตุการณ์ความไม่สงบทำให้ท่านต้องระมัดระวังตัวเมื่อออกจากบ้าน					

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลน

คำชี้แจง ให้ทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม					
1. ท่านเคยเป็นผู้นำชาวบ้านหรือประชาชนในท้องถิ่นต่อต้านผู้มีอิทธิพลหรือนายทุนที่บุกรุกทำลายป่าชายเลน					
2. ท่านเคยทำหนังสือร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่เมื่อมีผู้บุกรุกทำลายป่าชายเลน					
3. ท่านได้ร่วมจัดตั้งกรรมการหมู่บ้านในการดูแลรักษาและป้องกันป่าชายเลน					
4. ท่านมีส่วนร่วมเป็นกรรมการในการดูแลรักษาและป้องกันป่าชายเลน					
5. ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการในโครงการปลูกป่าชายเลน					
6. ท่านร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบป่าชายเลนที่ถูกทำลาย					
7. ท่านร่วมบริจาควัสดุสิ่งของเพื่อใช้ในการดูแลรักษา และป้องกันป่าชายเลน					
8. ท่านร่วมออกวัสดุให้ยืม เช่น มีด พร้า ขวาน หรือยานพาหนะ ให้เจ้าหน้าที่เพื่อนำไปใช้ในการดูแลรักษาป่าชายเลน					
9. ท่านมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการปลูกป่าชายเลนต่อที่ประชุม					
10. ท่านมีส่วนร่วมสำรวจพื้นที่เพื่อปลูกป่าชายเลน					

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน					
11. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมเพื่อปลูกป่าชายเลน					
12. ท่านร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมเพื่อดูแลรักษา ป่าชายเลน					
13. ท่านมีส่วนร่วมในการวางกฎระเบียบ ข้อบังคับของหมู่บ้านหรือของตำบลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากป่าชายเลน					
14. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน เพื่อปลูกซ่อมแซมบำรุงป่าชายเลนในบริเวณหมู่บ้าน					
15. ท่านได้เข้าร่วมในการวางแผน ออมเงินช่วยเหลือให้กับโครงการปลูกป่าชายเลน					
16. ท่านเข้าร่วมวางแผน และร่วมบริจาคเงินเพื่อซื้ออาหาร เครื่องดื่มหรือวัสดุที่เกี่ยวกับโครงการปลูกป่าชายเลน					
17. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน และจัดหาเงินทุนเพื่อใช้จ่ายในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการดูแลรักษา และป้องกันป่าชายเลน					
18. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน ในการเลือกตัดไม้มาใช้ประโยชน์ในครัวเรือนเฉพาะเท่าที่จำเป็น					
19. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผน และชักชวนเพื่อนบ้านหรือสมาชิกในครอบครัวเข้าร่วมปลูกป่าเนื่องในวันสำคัญ เช่น วันเฉลิมพระชนพรรษา วันสำคัญทางศาสนา และวันสำคัญอื่นๆ					
20. ท่านเข้าร่วมวางแผน และประสานงานแก่เจ้าหน้าที่ เมื่อเกิดการบุกรุกทำลายป่าชายเลน					

การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าชายเลน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
21. ท่านเข้าร่วมติดตาม และประเมินผลในการช่วยกันดูแลรักษา และป้องกันป่าชายเลน					
22. ท่านได้ให้ความร่วมมือในการติดตาม และประเมินผลใน โครงการปลูกป่าชายเลน					
23. ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการมีการติดตาม และประเมินผล					
24. ท่านเข้าร่วมติดตาม และประเมินผลในการอนุรักษ์บริเวณ โดยรอบป่าชายเลน					
25. ท่านเข้าร่วมติดตาม และประเมินผลในการเลี้ยงกุ้งซึ่งส่งผลทำให้ป่าชายเลนเสื่อมสภาพเร็ว					
26. ท่านได้เข้าร่วมติดตาม และประเมินผลกระทบต่อระบบนิเวศ ป่าชายเลนในการตัดไม้มาใช้ประโยชน์					
27. ท่านเข้าร่วมติดตาม และประเมินผลการเพิ่มขึ้นของจำนวน ประชากรที่เป็นสาเหตุของการทำลายป่าชายเลน					
28. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินผลหลังจากที่ ป่าชายเลนถูกทำลาย					
29. ท่านเคยติดตาม และประเมินผลการเลี้ยงปลาในกระชังที่ ส่งผลกระทบต่อป่าชายเลน					
30. ท่านมีส่วนร่วมในการติดตาม และสำรวจพื้นที่ป่าชายเลนที่ถูก ทำลาย					

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
ค่าความเชื่อมั่น

ค่าความเชื่อมั่น

แบบสอบถาม เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรูสะมิแล

1. ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร	.797
2. ด้านสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนใต้	.826
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการริเริ่ม	.877
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน	.887
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	.855
รวมทั้งฉบับ	.965

ภาคผนวก จ

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ

ที่ ศธ ๐๕๕๙/๒๗/๕๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๗๐ มิถุนายน ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุญาตเคราะหืทดลองเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ท่านอธิบดีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยนายอภิชาติ ศรีหนูสุด นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรุ่มสะมิแล ตำบลรุ่มสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ โยธาทิพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก
๒. ดร.จรูญ แก้วเอียน อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

ในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาใคร่ขอความอนุเคราะห์จากประชาชนในตำบลของท่าน ได้โปรดกรอกข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อทดลองเครื่องมือในการวิจัย ดังรายละเอียดที่ส่งมาด้วยแล้วนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสุวิธานนท์)
รองอธิการบดี รักษาการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๒๗๑๖๒

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๒๗๑๓๑

ที่ ศธ ๐๕๕๙/ว ๓๑๐๓

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขออนุมัติครุภัณฑ์ตอบแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยนายอภิชาติ ศรีหนูสุด นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา กำลังดำเนินการทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ป่าชายเลนรุ่มสะมิแล ตำบลรุ่มสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี” โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดังนี้

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ โยธาทิพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก
๒. ดร.จรัญ แก้วเอียน อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระร่วม

ในการทำการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ นักศึกษาจะต้องเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากบุคลากรในหน่วยงานของท่าน จึงขออนุมัติครุภัณฑ์ได้โปรดให้บุคลากรในหน่วยงานของท่านตอบแบบสอบถาม ดังรายละเอียดที่ส่งมาด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรสร ศรีไตรรัตน์)
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐๗๓ - ๒๒๗๑๖๒

โทรสาร ๐๗๓ - ๒๒๗๑๓๑

ภาคผนวก ฉ
รายชื่อหมู่บ้านที่ใช้ทดลองเครื่องมือ

รายชื่อหมู่บ้านที่ทำการค้นคว้าอิสระ

ลำดับที่	ชื่อหมู่บ้าน	อำเภอ	จังหวัด
1-10	หมู่ที่ 4 บ้านงาแม่	เมือง	ปัตตานี
11-20	หมู่ที่ 5 บ้านโคกม่วง	เมือง	ปัตตานี
21-30	หมู่ที่ 6 บ้านสวนสมเด็จ	เมือง	ปัตตานี

ภาคผนวก ข
รายชื่อหมู่บ้านที่ใช้ทำการค้นคว้าอิสระ

รายชื่อหมู่บ้านที่ทำการค้นคว้าอิสระ

ชื่อหมู่บ้าน	อำเภอ	จังหวัด
หมู่ที่ 1 บ้านรูสะมิแล	เมือง	ปัตตานี
หมู่ที่ 2 บ้านบางปลาหมอ	เมือง	ปัตตานี
หมู่ที่ 3 บ้านดอนรัก	เมือง	ปัตตานี

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวิศา เหล่าธรรมยิ่งยง	วุฒิการศึกษา สาขาวิชา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	นิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต นิเทศศาสตรเพื่อการพัฒนา ประเทศฟิลิปปินส์
2. ดร.บุญสิทธิ์ ไชยชนะ	วุฒิการศึกษา สาขาวิชา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา สถานที่ทำงาน ตำแหน่งปัจจุบัน	วิทยาศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา รองอธิการบดี ฝ่ายวิจัยและบริการ วิชาการ
3. ดร.เนาวรัตน์ ตรีไพบูลย์	วุฒิการศึกษา สาขาวิชา สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
4. นางจิตตา เกียรติศักดิ์โสภณ	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา สถานที่ทำงาน ตำแหน่งปัจจุบัน	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา โรงพยาบาลปัตตานี พยาบาลวิชาชีพชำนาญการพิเศษ หัวหน้าพยาบาล ฝ่ายการพยาบาล
5. นาง นุชนาถ สาครินทร์	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา สถานที่ทำงาน ตำแหน่งปัจจุบัน	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา โรงพยาบาลปัตตานี พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ฝ่ายงาน อุบัติเหตุและฉุกเฉิน

ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

ชื่อ – สกุล	นายอภิชาติ ศรีหนูสุด
วัน เดือน ปี เกิด	วันที่ 27 ตุลาคม 2521
ภูมิลำเนา	26 หมู่ 2 ตำบลเกาะจันทร์ อำเภอสระหวัด จังหวัดนครศรีธรรมราช
ที่อยู่ปัจจุบัน	61 ถนนเจริญประดิษฐ์ ตำบลสะบารัง อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี
ประวัติการศึกษา	2545 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาช่าง เทคนิคโลหะ วิทยาลัยเทคนิคปัตตานี 2549 ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชุมชน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ประวัติการทำงานในอดีต	2548 องค์การบริหารส่วนตำบลงาแม่ ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 2549 โรงพยาบาลปัตตานี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	เจ้าหน้าที่งานอุบัติเหตุและฉุกเฉิน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงพยาบาลปัตตานี